

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MELCHIOR WATHELET
της 6ης Απριλίου 2017¹

Υπόθεση C-331/15 P

**Γαλλική Δημοκρατία
κατά**

Carl Schlyter

«Αίτηση αναίρεσης – Πρόσβαση στα έγγραφα – Εμπεριστατωμένη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με σχέδιο διατάγματος όσον αφορά την ετήσια δήλωση ουσιών σε νανοσωματιδιακή μορφή, το οποίο κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή από τις γαλλικές αρχές βάσει των διατάξεων της οδηγίας 98/34/ΕΚ – Απόφαση της Επιτροπής περί αρνήσεως προσβάσεως – Κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001 – Άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση – Εξαίρεση από το δικαίωμα προσβάσεως – Προστασία των σκοπών έρευνας»

Εισαγωγή

1. Με την αίτησή της αναίρεσης, η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Απριλίου 2015, Schlyter κατά Επιτροπής (T-402/12, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2015:209), με την οποία αυτό δέχτηκε την προσφυγή του Carl Schlyter με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2012 (στο εξής: επίμαχη απόφαση).

2. Με την επίμαχη απόφαση η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αρνήθηκε, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής², να χορηγήσει στον C. Schlyter, κατά την περίοδο status quo ή αναβολής³, πρόσβαση στην εμπεριστατωμένη γνώμη⁴ της Επιτροπής σχετικά με σχέδιο υπουργικής αποφάσεως όσον αφορά το περιεχόμενο και τις προϋποθέσεις υποβολής της ετήσιας δηλώσεως ουσιών σε νανοσωματιδιακή μορφή (2011/673/F), την οποία της είχαν κοινοποιήσει οι γαλλικές αρχές βάσει της οδηγίας 98/34, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 98/48/ΕΚ του Κοινοβουλίου και του

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 ΕΕ 2001, L 145, σ. 43.

3 Που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και κανονισμών (ΕΕ 1998, L 204, σ. 37).

4 Η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 98/34.

Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998⁵. Η θέση αυτή θεμελιωνόταν στην αναλογία μεταξύ, αφενός, της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 και, αφετέρου, της διαδικασίας λόγω παραβάσεως που προβλέπεται στο άρθρο 258 ΣΛΕΕ και της διαδικασίας για τις κρατικές ενισχύσεις που προβλέπεται στο άρθρο 108 ΣΛΕΕ⁶.

3. Η υπό κρίση αίτηση αναίρεσεως αφορά την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, σχετικά με την προστασία του σκοπού επιθεωρήσεως, έρευνας και οικονομικού ελέγχου και, ειδικότερα, το ζήτημα αν η εμπειριστατωμένη γνώμη την οποία εκδίδει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στην οδηγία 98/34 συνιστά ή όχι δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

4. Πρέπει συνεπώς να εξεταστούν τα χαρακτηριστικά της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34, προκειμένου να εξακριβωθεί αν αυτή συνιστά ή όχι δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

5. Επιπλέον, σε περίπτωση που η εμπειριστατωμένη γνώμη την οποία εκδίδει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 συνιστά δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, ανακύπτει το ζήτημα αν, εν προκειμένω, η γνωστοποίηση του εγγράφου αυτού θίγει τον σκοπό της διαδικασίας που προβλέπεται στην οδηγία 98/34.

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 98/34

6. Το άρθρο 8 της οδηγίας 98/34 ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα [...]· επίσης, απευθύνουν στην Επιτροπή κοινοποίηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η θέσπιση ενός τέτοιου τεχνικού κανόνα, εκτός εάν οι λόγοι αυτοί συνάγονται ήδη από το ίδιο το σχέδιο.

[...]

Η Επιτροπή, μόλις της γνωστοποιηθούν το σχέδιο τεχνικού κανόνα και όλα τα σχετικά έγγραφα, τα θέτει υπόψη των λοιπών κρατών μελών. [...]

Όταν πρόκειται για τις τεχνικές προδιαγραφές [...], οι παρατηρήσεις ή οι εμπειριστατωμένες γνώμες της Επιτροπής ή των κρατών μελών μπορούν να αφορούν μόνο τις πτυχές του μέτρου οι οποίες ενδεχομένως αποτελούν εμπόδιο για τις συναλλαγές ή προκειμένου για τους κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών ή την ελευθερία εγκατάστασης των φορέων παροχής υπηρεσιών και όχι τη φορολογική ή οικονομική του πτυχή.

5 ΕΕ 1998, L 217, σ. 18. Σημειωτέον ότι η οδηγία 98/34 καταργήθηκε δυνάμει του άρθρου 10 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ 2015, L 241, σ. 1). Δεδομένου ότι η οδηγία 98/34 είχε «τροποποιηθεί επανειλημμένα και ουσιωδώς[, ήταν], ως εκ τούτου, σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας και ορθολογισμού, η κωδικοποίηση της εν λόγω οδηγίας» (βλ. αιτιολογική σκέψη 1 της οδηγίας 2015/1535). Συναφώς, επισημαίνω ότι τα άρθρα 5 και 6 της οδηγίας 2015/1535 (τα οποία δεν έχουν εφαρμογή *ratione temporis* στην υπό κρίση υπόθεση) αντιστοιχούν κατ' ουσίαν στα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34.

6 Βλ. σκέψη 41 της ανααιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Στην επίμαχη απόφαση, η Επιτροπή υπογράμμισε το γεγονός ότι τόσο η διαδικασία για τις κρατικές ενισχύσεις όσο και η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 έχουν διμερή χαρακτήρα και ότι η Επιτροπή απευθύνει τα αναλυτικά πορίσματα και τα σχόλιά της μόνο στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

2. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μπορούν να απευθύνουν προς το κράτος μέλος που γνωστοποίησε σχέδιο τεχνικού κανόνα, παρατηρήσεις που το εν λόγω κράτος μέλος θα λάβει υπόψη στο μέτρο του δυνατού, αργότερα, κατά την τελική διατύπωση του τεχνικού κανόνα.

3. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν το ταχύτερο στην Επιτροπή το οριστικό κείμενο ενός τεχνικού κανόνα.

4. Οι πληροφορίες που παρέχονται δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν είναι εμπιστευτικές, εκτός εάν το ζητήσει ρητώς το κράτος μέλος που πραγματοποιεί την κοινοποίηση. Κάθε τέτοια αίτηση πρέπει να αιτιολογείται. [...]

[...]»

7. Το άρθρο 9 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη αναβάλλουν την έγκριση ενός σχεδίου τεχνικού κανόνα για τρεις μήνες από την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή της γνωστοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1.

2. Τα κράτη μέλη αναβάλλουν:

– [...],

– με την επιφύλαξη των παραγράφων 3, 4 και 5, του παρόντος άρθρου, κατά έξι μήνες την έγκριση οιοδήποτε άλλου σχεδίου τεχνικού κανόνα εξαιρουμένων των σχεδίων όσον αφορά τις υπηρεσίες,

από την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή της γνωστοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, εφόσον η Επιτροπή ή άλλο κράτος μέλος διατυπώσει, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία αυτή, εμπεριστατωμένη γνώμη σύμφωνα με την οποία το προτεινόμενο μέτρο παρουσιάζει πτυχές που μπορούν ενδεχομένως να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στα πλαίσια της εσωτερικής αγοράς.

[...]

Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος αναφέρει στην Επιτροπή τη συνέχεια που προτίθεται να δώσει στις εν λόγω εμπεριστατωμένες γνώμες. Η Επιτροπή σχολιάζει την αντίδραση αυτή.

[...]

3. Τα κράτη μέλη αναβάλλουν την έγκριση ενός σχεδίου τεχνικού κανόνα, με εξαίρεση τα σχέδια τα σχετικά με τις υπηρεσίες, κατά 12 μήνες από την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή της ανακοίνωσης που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας, εάν, εντός των τριών μηνών που ακολουθούν την ημερομηνία αυτή, η Επιτροπή γνωστοποιήσει την πρόθεσή της να προτείνει ή να εκδώσει οδηγία, κανονισμό ή απόφαση για το θέμα αυτό σύμφωνα με το άρθρο [288 ΣΛΕΕ].»

Ο κανονισμός 1049/2001

8. Ο κανονισμός 1049/2001 καθορίζει τις αρχές, τις προϋποθέσεις και τα όρια του κατοχυρούμενου στο άρθρο 15 ΣΛΕΕ δικαιώματος προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

9. Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, το οποίο τιτλοφορείται «Δικαιούχοι και πεδίο εφαρμογής», έχει ως εξής:

«1. Κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα των θεσμικών οργάνων, υπό την επιφύλαξη των αρχών, όρων και περιορισμών που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

2. Τα θεσμικά όργανα μπορούν, υπό την επιφύλαξη των ιδίων αρχών, όρων και περιορισμών, να παραχωρήσουν πρόσβαση στα έγγραφα σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που δεν κατοικεί ή δεν έχει την έδρα του σε ένα κράτος μέλος.

3. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε όλα τα έγγραφα εις χείρας θεσμικού οργάνου, δηλαδή σε όσα συντάσσονται ή παραλαμβάνονται από αυτό και βρίσκονται στην κατοχή του, σε όλους τους τομείς δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[...]

10. Το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει εξαιρέσεις από το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, εκείνες δε που παρουσιάζουν ενδιαφέρον εν προκειμένω περιλαμβάνονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, η οποία ορίζει τα εξής:

«Τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σ' ένα έγγραφο, η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία:

- των εμπορικών συμφερόντων ενός συγκεκριμένου φυσικού ή νομικού προσώπου, συμπεριλαμβανομένης της πνευματικής ιδιοκτησίας,
- των δικαστικών διαδικασιών και της παροχής νομικών συμβουλών,
- του σκοπού επιθεώρησης, έρευνας και οικονομικού ελέγχου,

εκτός εάν για τη γνωστοποίηση του εγγράφου υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον.»

11. Το άρθρο 4, παράγραφος 6, του ίδιου κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Εάν μόνον μέρη του ζητούμενου εγγράφου καλύπτονται από οιαδήποτε εξαίρεση, τα υπόλοιπα μέρη του εγγράφου δίδονται στη δημοσιότητα.»

12. Το άρθρο 4, παράγραφος 7, του κανονισμού 1049/2001 ορίζει τα εξής:

«Οι εξαιρέσεις που περιέχονται στις παραγράφους 1 έως 3 εφαρμόζονται μόνον ενόσω η προστασία δικαιολογείται ως εκ του περιεχομένου του εγγράφου. [...]»

Τα πραγματικά περιστατικά

13. Στις 29 Δεκεμβρίου 2011 οι γαλλικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή, συμφώνως προς το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34, σχέδιο υπουργικής απόφασεως που θα εκδιδόταν κατ' εφαρμογήν των άρθρων R. 523-12 και R. 523-13 του code de l'environnement (περιβαλλοντικού κώδικα) και αφορούσε το περιεχόμενο και τις προϋποθέσεις υποβολής της ετήσιας δηλώσεως ουσιών σε νανοσωματιδιακή μορφή (στο εξής: σχέδιο αποφάσεως).

14. Βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34, η τρίμηνη περίοδος status quo ή αναβολής μετά την παραλαβή από την Επιτροπή της κοινοποιήσεως που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας άρχισε στις 30 Δεκεμβρίου 2011. Τον Μάρτιο του 2012, κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου status quo ή αναβολής, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζήτησε και εν συνεχεία έλαβε από τις γαλλικές αρχές συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με το σχέδιο αποφάσεως.

15. Στις 30 Μαρτίου 2012 η Επιτροπή εξέδωσε εμπειριστατωμένη γνώμη, με συνέπεια, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 98/34, να παραταθεί κατά τρεις επιπλέον μήνες η αρχική περίοδος status quo που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας (στο εξής: εμπειριστατωμένη γνώμη). Στις 2 Απριλίου 2012 το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας υπέβαλε επίσης παρατηρήσεις επί του σχεδίου αποφάσεως, συμφώνως προς το άρθρο 8, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας. Οι γαλλικές αρχές απάντησαν στις παρατηρήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στις 6 Ιουνίου 2012.

16. Με το από 16 Απριλίου 2012 έγγραφο, δηλαδή κατά τη διάρκεια της περιόδου status quo ή αναβολής, ο C. Schlyter υπέβαλε αίτηση προσβάσεως στην εμπειριστατωμένη γνώμη της Επιτροπής.

17. Με το από 7 Μαΐου 2012 έγγραφο, η Επιτροπή απέρριψε την από 16 Απριλίου 2012 αίτηση προσβάσεως, στηριζόμενη στην εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 και εκτιμώντας ότι δεν ήταν δυνατή η μερική πρόσβαση στο έγγραφο λόγω του ότι αυτό ενέπιπτε στο σύνολό του στην προαναφερθείσα εξαίρεση. Επιπλέον, έκρινε ότι δεν υπήρχε υπέρτερο δημόσιο συμφέρον για τη γνωστοποίηση του εγγράφου υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.

18. Στις 29 Μαΐου 2012 ο C. Schlyter υπέβαλε στην Επιτροπή επιβεβαιωτική αίτηση, με βάση το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 1049/2001, ζητώντας από αυτήν να αναθεωρήσει τη θέση της.

19. Στις 27 Ιουνίου 2012 η Επιτροπή απέρριψε, με την επίμαχη απόφαση, την επιβεβαιωτική αίτηση του C. Schlyter, αιτιολογώντας την απόφαση αυτή ως εξής.

20. Στο σημείο 3 της επίμαχης αποφάσεως, επιγραφόμενο «Προστασία των σκοπών έρευνας», η Επιτροπή εκτίμησε ότι η γνωστοποίηση της εν λόγω εμπειριστατωμένης γνώμης θα έθιγε την προστασία των σκοπών των δραστηριοτήτων έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

21. Στο σημείο 4 της επίμαχης αποφάσεως, επιγραφόμενο «Μερική πρόσβαση», η Επιτροπή επισήμανε ότι η διαπίστωσή της αφορούσε το σύνολο του εγγράφου στο οποίο ζητήθηκε πρόσβαση, γεγονός που απέκλειε οποιαδήποτε μερική γνωστοποίηση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού 1049/2001.

22. Στο σημείο 5 της επίμαχης αποφάσεως, επιγραφόμενο «Υπερισχύν δημόσιο συμφέρον για τη γνωστοποίηση», η Επιτροπή εκτίμησε ότι δεν υπήρχε υπέρτερο δημόσιο συμφέρον, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, in fine, του κανονισμού 1049/2001, που να δικαιολογεί, παρά ταύτα, τη γνωστοποίηση του εγγράφου.

23. Η σχετική με το σχέδιο αποφάσεως περίοδος status quo έληξε στις 2 Ιουλίου 2012. Η Γαλλική Δημοκρατία απάντησε στην εμπειριστατωμένη γνώμη της Επιτροπής στις 16 Ιουλίου 2012. Στις 26 Ιουλίου 2012 η Επιτροπή ζήτησε από τις γαλλικές αρχές να της υποβάλουν τροποποιημένο σχέδιο αποφάσεως και αυτές ανταποκρίθηκαν στο αίτημα αυτό την ίδια ημέρα.

24. Στις 6 Αυγούστου 2012 η Γαλλική Δημοκρατία εξέδωσε την υπουργική απόφαση σχετικά με το περιεχόμενο και τις προϋποθέσεις υποβολής της ετήσιας δηλώσεως ουσιών σε νανοσωματιδιακή μορφή, κατ' εφαρμογήν των άρθρων R. 523-12 και R. 523-13 του περιβαλλοντικού κώδικα (*JORF* της 10ης Αυγούστου 2012, σ. 13166). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή στις 22 Αυγούστου 2012.

25. Στις 25 Οκτωβρίου 2012, αφότου ολοκλήρωσε την εξέταση της ως άνω αποφάσεως και έκρινε ότι δεν υπήρχε λόγος να κινηθεί διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά της Γαλλικής Δημοκρατίας, η Επιτροπή απέστειλε στον C. Schlyter αντίγραφο της εν λόγω εμπεριστατωμένης γνώμης.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

26. Στο πλαίσιο της προσφυγής του ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ο C. Schlyter⁷ προέβαλε τρεις λόγους.

27. Ο πρώτος λόγος που προβλήθηκε από τον C. Schlyter αφορούσε πλάνη περί το δίκαιο και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά την εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 και του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας των διατάξεων της σύμβασης του Aarhus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα⁸.

28. Με τον πρώτο λόγο εγειρόταν, πρώτον, «το ζήτημα κατά πόσον η επίμαχη εμπεριστατωμένη γνώμη, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, δυνάμει του οποίου τα θεσμικά όργανα αρνούνται την παροχή προσβάσεως σε έγγραφο η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία των σκοπών επιθεωρήσεως, έρευνας και οικονομικού ελέγχου. Δεύτερον, οι διάδικοι διαφωνού[σαν] ως προς το ζήτημα αν, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως της εμπεριστατωμένης γνώμης, η Επιτροπή μπορούσε να βασισθεί, κατά την περίοδο *status quo*, σε γενικό τεκμήριο κατά το οποίο η γνωστοποίηση της εν λόγω γνώμης έθιγε τους προαναφερθέντες σκοπούς, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006»⁹.

29. Ο δεύτερος λόγος αφορούσε πλάνη περί το δίκαιο και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθώς και έλλειψη αιτιολογίας κατά την εφαρμογή του κριτηρίου του υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, *in fine*, του κανονισμού 1049/2001 και στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006¹⁰.

30. Ο τρίτος λόγος αφορούσε πλάνη περί το δίκαιο και πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθώς και έλλειψη αιτιολογίας κατά την εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού 1049/2001¹¹.

7 Υπέρ του οποίου παρενέβη η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Βασίλειο της Σουηδίας. Υπέρ της Επιτροπής παρενέβη η Γαλλική Δημοκρατία.

8 ΕΕ 2006, L 264, σ. 13. Βλ. σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

9 Βλ. σκέψη 35 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

10 Βλ. σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

11 Βλ. σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

31. Όσον αφορά τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η έννοια της «έρευνας» καλύπτει τόσο το σύνολο των ερευνών που διενεργούνται από την αρμόδια αρχή για να αποδειχθεί η ύπαρξη παραβάσεως όσο και τη διαδικασία με την οποία η διοίκηση συγκεντρώνει πληροφορίες και εξακριβώνει ορισμένα πραγματικά στοιχεία πριν λάβει απόφαση¹². Κατά το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει, με εμπειριστατωμένη γνώμη, ότι το σχέδιο τεχνικού κανόνα παρουσιάζει πτυχές που μπορούν ενδεχομένως να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή την ελευθερία εγκαταστάσεως των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς¹³. Εντούτοις, κατά το Γενικό Δικαστήριο, η εμπειριστατωμένη γνώμη που εκδίδει η Επιτροπή στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας δεν συνιστά διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η διοίκηση συγκεντρώνει πληροφορίες και εξακριβώνει ορισμένα πραγματικά στοιχεία πριν εκδώσει την απόφασή της¹⁴.

32. Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34, η Επιτροπή δεν είναι αρμόδια να συγκεντρώσει πληροφορίες πριν εκδώσει την εμπειριστατωμένη γνώμη. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή τα σχέδιά τους στον τομέα των τεχνικών κανονισμών¹⁵.

33. Δεύτερον, κατά το Γενικό Δικαστήριο, αν, βάσει των πληροφοριών που αποστέλλει το κοινοποιούν κράτος μέλος, η Επιτροπή εξακριβώσει ορισμένα πραγματικά στοιχεία, δεν εκδίδει απόφαση, αλλά, ανά περίπτωση, εκδίδει γνώμη μη δεσμευτικού και μη οριστικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, η έκδοση εμπειριστατωμένης γνώμης είναι απλώς και μόνον το αποτέλεσμα της αναλύσεως από την Επιτροπή του σχεδίου τεχνικού κανόνα, κατόπιν της οποίας η Επιτροπή εκτιμά ενδεχομένως ότι το σχέδιο τεχνικού κανόνα παρουσιάζει πτυχές που μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών ή στην ελευθερία εγκαταστάσεως των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Επιπλέον, η εν λόγω εμπειριστατωμένη γνώμη δεν αποτυπώνει κατ' ανάγκην την οριστική θέση της Επιτροπής, καθώς, μετά την έκδοσή της, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εκθέτει στην Επιτροπή τη συνέχεια που προτίθεται να δώσει στην εν λόγω εμπειριστατωμένη γνώμη και η Επιτροπή διατυπώνει συναφώς τα σχόλιά της¹⁶.

34. Το Γενικό Δικαστήριο προσέθεσε ότι η εμπειριστατωμένη γνώμη την οποία εκδίδει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν αποτελεί ούτε το αποτέλεσμα διενεργούμενων από αρμόδια αρχή ερευνών για τη διαπίστωση παραβάσεως¹⁷. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, τα σχέδια τεχνικού κανόνα είναι εκ της φύσεώς τους προπαρασκευαστικά κείμενα, δυνάμενα να εξελιχθούν και να τροποποιηθούν. Μέχρι να εγκριθούν οι εν λόγω τεχνικοί κανόνες, δεν μπορούν να αντιβαίνουν στους κανόνες που διέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή την ελευθερία εγκαταστάσεως των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς¹⁸. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το κράτος μέλος που είναι αποδέκτης της εμπειριστατωμένης γνώμης δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει παραβιάσει το δικαίωμα της Ένωσης, καθόσον, κατά την έκδοση της εμπειριστατωμένης γνώμης δυνάμει της οδηγίας 98/34, ο εθνικός τεχνικός κανόνας βρίσκεται απλώς σε προπαρασκευαστικό στάδιο¹⁹.

12 Βλ. σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

13 Βλ. σκέψη 54 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

14 Βλ. σκέψη 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

15 Βλ. σκέψεις 56 και 57 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

16 Βλ. σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

17 Βλ. σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

18 Βλ. σκέψη 60 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

19 Βλ. σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

35. Όπως δέχτηκε το Γενικό Δικαστήριο, το γεγονός ότι η οδηγία 98/34 προβλέπει ότι τόσο η Επιτροπή όσο και τα λοιπά κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν εμπειριστατωμένη γνώμη επί σχεδίου τεχνικού κανόνα του κοινοποιούντος κράτους μέλους επιβεβαιώνει ότι η έκδοση εμπειριστατωμένης γνώμης από την Επιτροπή δεν εντάσσεται στο πλαίσιο δραστηριότητας έρευνας την οποία η ίδια διενεργεί για τη διαπίστωση παραβάσεως, διότι τα κράτη μέλη μπορούν μεν μόνο να καταγγέλλουν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης από άλλο κράτος μέλος, πλην όμως δεν μπορούν να εκδίδουν αιτιολογημένη γνώμη με την οποία η Επιτροπή διαπιστώνει επισήμως την ύπαρξη παραβάσεως. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, η εμπειριστατωμένη γνώμη, είτε εκδίδεται από την Επιτροπή είτε από κράτος μέλος, είναι απλώς μια μορφή καταγγελίας ενδεχόμενης ασυμβατότητας μεταξύ του σχεδίου τεχνικού κανόνα και του δικαίου της Ένωσης στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών ή της ελευθερίας εγκαταστάσεως των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς²⁰.

36. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η εμπειριστατωμένη γνώμη που εκδίδει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν αποτελεί δραστηριότητα έρευνας, καθόσον δεν συνιστά απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση, στον βαθμό που πρόκειται περί μιας πρώτης, προσωρινής και γνωμοδοτικού χαρακτήρα θέσεως της Επιτροπής, βασιζόμενης στην ανάλυση κοινοποιηθέντος σχεδίου τεχνικού κανόνα, και καταλείπουσας, κατά συνέπεια, τη δυνατότητα στο κοινοποιούν κράτος μέλος να τροποποιήσει το εν λόγω σχέδιο πριν από την έγκρισή του²¹.

37. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η διαδικασία λόγω παραβάσεως αποτελεί κλασικό παράδειγμα ελέγχου *ex post*, που συνίσταται στην εξέταση των εθνικών μέτρων μετά τη λήψη τους από τα κράτη μέλη, και η οποία αποσκοπεί στην αποκατάσταση της τηρήσεως των κανόνων δικαίου. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, μολοντί ασφαλώς είναι αληθές ότι η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία προβλέπει επιπλέον ένα στάδιο διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και του εμπλεκόμενου κράτους μέλους, εντούτοις, σκοπός της διαδικασίας αυτής είναι η επίτευξη φιλικού διακανονισμού μεταξύ της Επιτροπής και του εν λόγω κράτους μέλους και, σε περίπτωση που το εγχείρημα αποτύχει, η εξέταση της δυνατότητας να υποβληθεί στο Δικαστήριο η σχετική διαφορά που αφορά την ασυμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης εθνικού μέτρου που έχει τεθεί σε ισχύ και παράγει έννομα αποτελέσματα στην εσωτερική αγορά²².

38. Συναφώς, η εμπειριστατωμένη γνώμη που εκδίδει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν συνιστά προειδοποιητική επιστολή, καθόσον δεν υπάρχει επισήμως ένδικη διαφορά μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους στο συγκεκριμένο στάδιο της εν λόγω διαδικασίας²³.

39. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, επικουρικώς, ότι ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η εμπειριστατωμένη γνώμη εντάσσεται στο πλαίσιο δραστηριότητας έρευνας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, η εξαίρεση που προβλέπει η συγκεκριμένη διάταξη δεν αποσκοπεί στην προστασία των δραστηριοτήτων έρευνας αυτών καθαυτές, αλλά στην προστασία του σκοπού των εν λόγω δραστηριοτήτων²⁴. Συναφώς, η γνωστοποίηση, κατά την περίοδο *status quo*, εμπειριστατωμένης γνώμης που εκδόθηκε από την Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν θίγει απαραίτητως τον σκοπό της διαδικασίας αυτής. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, το γεγονός ότι η Επιτροπή προβαίνει σε γνωστοποίηση της εμπειριστατωμένης γνώμης της, κατά την οποία ορισμένες πτυχές του σχεδίου τεχνικού κανόνα μπορούν ενδεχομένως να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή την ελευθερία εγκαταστάσεως των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, δεν θέτει σε κίνδυνο τον σκοπό που συνίσταται στην έγκριση εθνικού

20 Βλ. σκέψη 62 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

21 Βλ. σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

22 Βλ. σκέψη 79 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

23 Βλ. σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

24 Βλ. σκέψη 84 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

τεχνικού κανόνα σύμφωνου με το δίκαιο της Ένωσης. Αντιθέτως, κατά το Γενικό Δικαστήριο, τέτοιου είδους γνωστοποίηση εκλαμβάνεται από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ως επιπρόσθετο κίνητρο για τη διασφάλιση της συμφωνίας του τεχνικού κανόνα του με τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που διέπουν τις προαναφερθείσες θεμελιώδεις ελευθερίες²⁵.

40. Βάσει των ανωτέρω, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την επίμαχη απόφαση, καθόσον με αυτήν απορρίφθηκε η αίτηση προσβάσεως στην εν λόγω εμπεριστατωμένη γνώμη βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001²⁶, και έκρινε ότι παρείλκε η απάντηση στο ζήτημα αν, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως της εν λόγω εμπεριστατωμένης γνώμης, η Επιτροπή μπορούσε να βασισθεί, κατά την περίοδο status quo, σε γενικό τεκμήριο κατά το οποίο η γνωστοποίηση της εν λόγω γνώμης θίγει τους σκοπούς δραστηριότητας έρευνας²⁷. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι παρείλκε η εξέταση του δεύτερου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως που είχε προβάλλει ο C. Schlyter²⁸.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

41. Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 2015, επετράπη στην Τσεχική Δημοκρατία να παρέμβει υπέρ της Γαλλικής Δημοκρατίας.

42. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο C. Schlyter, η Γαλλική Δημοκρατία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Βασίλειο της Σουηδίας και η Επιτροπή. Οι εν λόγω μετέχοντες στη διαδικασία, με την εξαίρεση της Τσεχικής Δημοκρατίας, ανέπτυξαν και προφορικές παρατηρήσεις κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 8ης Φεβρουαρίου 2017.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

43. Προς στήριξη της αιτήσεως της αναιρέσεως η Γαλλική Δημοκρατία προβάλλει έναν και μοναδικό λόγο. Με τον λόγο αυτόν, υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε πολλαπλώς σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

44. Ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως διαιρείται σε δύο σκέλη.

45. Πρώτον, η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν συνιστά δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

46. Δεύτερον, η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε, επικουρικώς, ότι, ακόμα και αν γινόταν δεκτό ότι η εμπεριστατωμένη γνώμη που εξέδωσε η Επιτροπή εντάσσεται στο πλαίσιο δραστηριότητας έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, η γνωστοποίηση του εγγράφου αυτού δεν θίγει απαραίτητως τον σκοπό της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34.

25 Βλ. σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

26 Βλ. σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

27 Βλ. σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

28 Βλ. σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

Εκτίμηση

Επί του πρώτου σκέλους του μοναδικού λόγου αναιρέσεως και επί της υπάρξεως «δραστηριοτήτων έρευνας»

Παρατηρήσεις των διαδίκων

– Παρατηρήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας

47. Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί, πρώτον, ότι ο ορισμός τον οποίο δίδει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στην έννοια της «έρευνας» δεν βρίσκει έρεισμα σε κανέναν από τους ορισμούς που παρέχει ο κανονισμός 1049/2001, η οδηγία 98/34 ή η νομολογία. Επισημαίνει ότι το Δικαστήριο δεν έχει δώσει μέχρι στιγμής γενικό ορισμό των δραστηριοτήτων έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, η απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), απηχεί τη βούληση του Δικαστηρίου να μην εξαρτήσει τον χαρακτηρισμό των «σκοπών» των δραστηριοτήτων έρευνας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, από τυπικές προϋποθέσεις. Επομένως, η απόφαση αυτή αντιτίθεται στον υπέρμετρα περιοριστικό ορισμό της έννοιας της «έρευνας» στον οποίο προέβη το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

48. Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί, δεύτερον, ότι ο ορισμός της έννοιας της «έρευνας» στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν είναι συνεπής προς τη λύση την οποία δέχτηκε το Γενικό Δικαστήριο στην απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, Spirlea κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816). Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, το Γενικό Δικαστήριο, μολοντί στην τελευταία αυτή απόφαση διαπίστωσε ότι οι διάδικοι δεν αμφισβητούσαν ότι η διαδικασία EU Pilot συνιστά δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, εντούτοις προέβη σε εξέταση της διαδικασίας αυτής προκειμένου να κρίνει αν αυτή εμπίπτει πράγματι στον εν λόγω χαρακτηρισμό.

49. Η Γαλλική Δημοκρατία παρατηρεί ότι, στην απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, Spirlea κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816), το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι μια διαδικασία «ενδέχεται να συνιστά δραστηριότητα έρευνας», εάν η Επιτροπή ζητεί την παροχή στοιχείων και πληροφοριών από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, στη συνέχεια αξιολογεί τις παρασχεθείσες απαντήσεις και, εν τέλει, εκθέτει, έστω και προσωρινά, τα πορίσματά της. Κατά συνέπεια, σε αντίθεση με όσα έκρινε στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο, στην απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, Spirlea κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816), δεν απαίτησε η επίμαχη διαδικασία να αποσκοπεί στη διαπίστωση παραβάσεως ή να καταλήγει στην έκδοση οριστικής αποφάσεως, προκειμένου να μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δραστηριότητα έρευνας».

50. Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί ότι οι σκοποί και οι κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας EU Pilot εμφανίζουν σημαντικές αναλογίες με εκείνους της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34. Διευκρινίζει ότι σκοπός της διαδικασίας EU Pilot, η οποία καθιερώθηκε μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών σε εθελοντική βάση, είναι ο έλεγχος της τηρήσεως και της ορθής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στο εσωτερικό των κρατών μελών, πριν από την ενδεχόμενη κίνηση διαδικασίας λόγω παραβάσεως από την Επιτροπή.

51. Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 αποτελεί, όπως και η διαδικασία EU Pilot, διαδικασία διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Η Γαλλική Δημοκρατία επισημαίνει ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή ζητεί από το κράτος μέλος στοιχεία και πληροφορίες τα οποία εν συνεχεία αξιολογεί, προκειμένου, ανά περίπτωση, να εκθέσει την άποψή της σχετικά με τη συμφωνία του σχεδίου τεχνικού κανόνα

προς το δίκαιο της Ένωσης μέσω της εμπεριστατωμένης γνώμης που προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34. Η Γαλλική Δημοκρατία επισημαίνει επίσης ότι από τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διαδικασία EU Pilot, τις οποίες κατήρτισε η Επιτροπή υπόψη των κρατών μελών τον Νοέμβριο του 2014, προκύπτει ότι η διαδικασία αυτή δεν έχει εφαρμογή επί κειμένου που έχει εκδοθεί μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34.

52. Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί, τρίτον, ότι, ακόμα και αν το Δικαστήριο δεχτεί τον ορισμό που δίδει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στην έννοια της «έρευνας», η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 εμπίπτει, σε κάθε περίπτωση, στον ορισμό αυτόν, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της και των κανόνων διεξαγωγής της.

53. Η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον περιόρισε τον ρόλο που διαδραματίζει η Επιτροπή κατά τη διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 στην παθητική και μόνο λήψη της κοινοποίησης στην οποία προβαίνει το κράτος μέλος, δεν ερμήνευσε ορθώς τον σκοπό, τους κανόνες διεξαγωγής και την όλη οικονομία της διαδικασίας αυτής.

54. Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, ο διάλογος που προβλέπεται στο πλαίσιο της διαδικασίας της οδηγίας 98/34 καθιστά δυνατή τη διευκρίνιση, τη μεταβολή ή τον μετριασμό των απόψεων καθώς και την επίτευξη φιλικού διακανονισμού μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, σχετικά με την ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Η Γαλλική Δημοκρατία θεωρεί ότι η διαδικασία αυτή έχει ως σκοπό να διασφαλίσει τη συμμόρφωση των σχεδίων εθνικών τεχνικών κανόνων προς τους κανόνες που διέπουν την εσωτερική αγορά, έστω και αν δεν μπορεί να οδηγήσει στη διαπίστωση παραβίασεως του δικαίου της Ένωσης, για τον λόγο ότι ο οικείος εθνικός τεχνικός κανόνας δεν βρίσκεται σε ισχύ κατά τον χρόνο του ελέγχου. Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή ασκεί προληπτικό έλεγχο προκειμένου να διαφυλάξει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και, στο πλαίσιο αυτό, προβαίνει συχνά στη συλλογή πραγματικών στοιχείων, στην εξακρίβωση πληροφοριών και στην υποβολή λεπτομερών ερωτημάτων σχετικά με το σχέδιο εθνικού τεχνικού κανόνα, ώστε να μπορέσει να συγκεντρώσει στοιχεία ενόψει της διαπιστώσεως ενδεχόμενης παραβάσεως.

55. Επιπλέον, η Γαλλική Δημοκρατία δεν συμμαρτίζει την επισήμανση που περιέχεται στη σκέψη 58 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κατά την οποία η Επιτροπή εκδίδει απλώς μια μη δεσμευτική και μη οριστική γνώμη. Αντιθέτως, φρονεί ότι η διατύπωση εμπεριστατωμένης γνώμης συνιστά απόφαση την οποία εκδίδει η Επιτροπή με βάση την προηγηθείσα εξέταση του σχεδίου εθνικού τεχνικού κανόνα και έχοντας λάβει υπόψη τα εμπόδια στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών που ενδέχεται να δημιουργήσει ο κανόνας αυτός. Η Γαλλική Δημοκρατία προσθέτει ότι η εν λόγω γνώμη, καθόσον παρατείνει την αρχική περίοδο status quo, είναι δεσμευτική για το κράτος μέλος.

56. Η Γαλλική Δημοκρατία προσθέτει ότι, κατά το πέρας της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34, η Επιτροπή αποφασίζει κατά πόσον είναι σκόπιμο να κινήσει διαδικασία λόγω παραβάσεως.

– Παρατηρήσεις του C. Schlyter

57. Ο C. Schlyter φρονεί ότι τα τρία επιχειρήματα που προβάλλει η Γαλλική Δημοκρατία πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα και/ή αβάσιμα.

58. Υποστηρίζει, πρώτον, ότι απόκειται στο Γενικό Δικαστήριο να διευκρινίσει και να αναλύσει διεξοδικά τους επίμαχους νομικούς όρους, δεύτερον, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν απέκλινε από την πρότερη θέση του, δεδομένου ότι η διαδικασία EU Pilot δεν είναι συγκρίσιμη με τη διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34, πράγμα το οποίο επιτρέπει τη διαφορετική αντιμετώπισή τους, και, τρίτον, ότι η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν συνιστά δραστηριότητα έρευνας, διότι η Επιτροπή δεν έχει την εξουσία να συλλέγει, με ενέργειες των δικών της υπηρεσιών, πληροφορίες.

59. Ο C. Schlyter υποστηρίζει, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς διευκρίνισε την έννοια της «έρευνας» στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, δεδομένου ότι κύριο ζήτημα της ένδικης διαφοράς ήταν η ερμηνεία της έννοιας αυτής. Επισημαίνει ότι το Γενικό Δικαστήριο «εξέτασε την έννοια της “έρευνας” όπως αυτή εφαρμόστηκε σε προγενέστερες αποφάσεις σχετικά με διαδικασίες λόγω παραβάσεως και με διαδικασίες στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, προκειμένου να προσδιορίσει τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της έννοιας της “έρευνας” βάσει της νομολογίας αυτής, πράγμα που του επέτρεψε, παράλληλα, να διακρίνει τις προγενέστερες αυτές αποφάσεις από την υπό κρίση υπόθεση (με άλλα λόγια, οι αποφάσεις σχετικά με τις διαδικασίες λόγω παραβάσεως και με τις διαδικασίες στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων αφορούσαν έρευνες, ενώ η υπό κρίση υπόθεση, η οποία αφορά διαδικασία με βάση την οδηγία 98/34, δεν σχετίζεται με έρευνα)»²⁹.

60. Ο C. Schlyter φρονεί, δεύτερον, ότι είναι απαράδεκτο το επιχείρημα της Γαλλικής Δημοκρατίας ότι η εφαρμογή της έννοιας της «έρευνας» στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν είναι συνεπής προς τη λύση που δέχτηκε το Γενικό Δικαστήριο στην απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, *Spirlea* κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η διαδικασία EU Pilot συνιστά έρευνα κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Κατά τον C. Schlyter, το επιχείρημα αυτό ισοδυναμεί με νέο λόγο ο οποίος μπορούσε να προβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, παρά το γεγονός ότι η απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, *Spirlea* κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816), εκδόθηκε μετά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, δεδομένου ότι, αφενός, οι διάδικοι στην υπόθεση αυτή δεν αμφισβήτησαν την ύπαρξη έρευνας και, αφετέρου, η διαδικασία EU Pilot είχε ήδη εφαρμοστεί, εφόσον ήταν σε ισχύ από το έτος 2008. Κατά συνέπεια, η σύγκριση αυτή όπως επίσης και το επιχείρημα που προβάλλει η Γαλλική Δημοκρατία μπορούσαν να προβληθούν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

61. Επιπλέον, ο C. Schlyter θεωρεί ότι το επιχείρημα αυτό της Γαλλικής Δημοκρατίας είναι αλυσιτελές, διότι ακόμα και αν όντως υφίστατο έλλειψη συνοχής μεταξύ της αποφάσεως της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, *Spirlea* κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816), και της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πράγμα το οποίο δεν ισχύει, η έλλειψη συνοχής αυτή δεν θα αποτελούσε επαρκή λόγο αναιρέσεως. Ο C. Schlyter υποστηρίζει ότι, σε κάθε περίπτωση, το επιχείρημα αυτό είναι επίσης αβάσιμο, διότι, σε αντίθεση με όσα διατείνεται η Γαλλική Δημοκρατία, η διαδικασία EU Pilot [η οποία χαρακτηρίστηκε από το Γενικό Δικαστήριο ως «δραστηριότητα έρευνας» με την απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, *Spirlea* κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816)], δεν είναι συγκρίσιμη με τη διαδικασία κατά την οδηγία 98/34, η οποία, λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών της, δεν δύναται να χαρακτηριστεί ως «δραστηριότητα έρευνας». Επομένως, δεν υφίσταται έλλειψη συνοχής μεταξύ των διαφόρων αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου.

62. Ο C. Schlyter τονίζει ότι, σε αντίθεση με τη διαδικασία EU Pilot, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 η Επιτροπή δεν προβαίνει με ενέργειες των δικών της υπηρεσιών σε συλλογή πληροφοριών, αλλά λαμβάνει κοινοποίηση από κράτος μέλος η οποία πρέπει κανονικά να περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες και τα έγγραφα που χρειάζεται η Επιτροπή προκειμένου να εκτιμήσει τη συμβατότητα του κοινοποιούμενου τεχνικού κανόνα με το δίκαιο της Ένωσης. Ο C. Schlyter προσθέτει ότι η Επιτροπή μπορεί εκ των υστέρων να θέσει ερωτήματα στο εμπλεκόμενο κράτος μέλος, αλλά δεν διαθέτει την εξουσία να συλλέγει πληροφορίες από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Πριν από την έκδοση εμπεριστατωμένης γνώμης, ο διάλογος με το κράτος μέλος αυτό είναι συνήθως πολύ περιορισμένος.

63. Ο C. Schlyter θεωρεί ότι, σε αντίθεση με τη διαδικασία EU Pilot, η οποία στηρίζεται κατά βάση στην ύπαρξη πιθανολογούμενης παραβάσεως, η πιθανότητα να κινηθεί διαδικασία λόγω παραβάσεως μετά τη διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 είναι περιορισμένη. Πρώτον, κατά τον C. Schlyter, η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 είναι ουδέτερη και αυτόματη, κινείται δε με

²⁹ Βλ. σημείο 8 του υπομνήματος του C. Schlyter επί της αιτήσεως αναιρέσεως.

την κατάρτιση σχεδίου εθνικού μέτρου το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και όχι με βάση την υποψία ενδεχόμενης παραβάσεως. Δεύτερον, ο C. Schlyter θεωρεί ότι η εμπειριστατωμένη γνώμη δεν δύναται να οδηγήσει σε διαδικασία λόγω παραβάσεως, δεδομένου ότι δεν υφίσταται παράβαση και δεν είναι βέβαιο ότι ο κίνδυνος παραβάσεως θα συγκεκριμενοποιηθεί.

64. Ο C. Schlyter φρονεί, τρίτον, ότι η Γαλλική Δημοκρατία εσφαλμένως υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, περιόρισε τον ρόλο της Επιτροπής στην παθητική και μόνο λήψη πληροφοριών³⁰. Ο περιορισμός και ο παθητικός ρόλος αυτός προβλέπεται από την ίδια την οδηγία, η οποία υπογραμμίζει κατά τον τρόπο αυτό τη σημασία των πληροφοριών που παρέχει το κράτος μέλος. Κατά τον C. Schlyter, το επιχείρημα της Γαλλικής Δημοκρατίας ότι, προκειμένου να εκτιμήσει αν ένα σχέδιο τεχνικού κανόνα είναι συμβατό ή όχι με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς, η Επιτροπή «προβαίνει συχνά στη συλλογή στοιχείων»³¹ είναι αβάσιμο. Κατά την άποψή του, πρόκειται για αμφισβήτηση πραγματικής διαπιστώσεως, η οποία δεν δύναται να εξεταστεί στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως. Επομένως, το επιχείρημα αυτό είναι απαράδεκτο. Επιπλέον, κατά τον C. Schlyter, το συγκεκριμένο επιχείρημα της Γαλλικής Δημοκρατίας είναι εσφαλμένο, διότι τυχόν διατύπωση μεταγενέστερου αιτήματος από την Επιτροπή για ουσιώδεις διευκρινίσεις ούτε επιβάλλεται από την οδηγία ούτε θα μπορούσε να προσφέρει ακριβή συνολική εικόνα για τη φύση της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34. Ο C. Schlyter επισημαίνει ότι, σε αντίθεση με όσα ισχύουν στη διαδικασία EU Pilot, η Επιτροπή δεν έχει την εξουσία να επικοινωνεί με τρίτους για να συλλέξει πρόσθετες πληροφορίες. Ο C. Schlyter προσθέτει ότι η εμπειριστατωμένη γνώμη δεν συνιστά δεσμευτική απόφαση.

65. Κατά τον C. Schlyter, από κανένα στοιχείο της αποφάσεως της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), δεν προκύπτει ότι η έννοια της «έρευνας» είναι αδύνατο να οριστεί κατά τρόπο «περιοριστικό». Εξάλλου, κατά τον C. Schlyter, από την απόφαση αυτή ουδόλως προκύπτει ότι κάθε μέτρο που λαμβάνεται από την Επιτροπή στο πλαίσιο της ιδιότητάς της ως θεματοφύλακα των Συνθηκών συνιστά δραστηριότητα έρευνας.

– Παρατηρήσεις της Επιτροπής

66. Η Επιτροπή φρονεί ότι ο ορισμός της «έρευνας» στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι αδικαιολόγητα περιοριστικός και συνεπάγεται παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Επισημαίνει, αφενός, ότι ο ορισμός αυτός εισάγει μια σειρά τυπικών απαιτήσεων οι οποίες δεν μπορούν να συναχθούν απλώς και μόνον από τον όρο «δραστηριότητα έρευνας», και, αφετέρου, ότι ο όρος «δραστηριότητα έρευνας» ουδόλως περιορίζει την έννοια αυτή στις διαδικασίες που αποσκοπούν στη διαπίστωση «παραβάσεως» ή στην έκδοση «αποφάσεως». Η Επιτροπή τονίζει ότι, σε αντίθεση με όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με τη διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34, η διαδικασία αυτή αποτελεί ένα τυποποιημένο σύνολο ενεργειών και διαλόγων με τα κράτη μέλη και όχι απλώς μια μη δεσμευτική διαδικασία. Κατά την Επιτροπή, με βάση το άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34, εάν εκδοθεί εμπειριστατωμένη γνώμη, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος οφείλει να αναβάλει για έξι μήνες την έγκριση του σχεδίου τεχνικού κανόνα και να ενημερώσει την Επιτροπή για τη συνέχεια που προτίθεται να δώσει στην εμπειριστατωμένη γνώμη. Επομένως, η εμπειριστατωμένη γνώμη επιβάλλει συναφώς μια δεσμευτική υποχρέωση. Η Επιτροπή φρονεί ότι η εμπειριστατωμένη γνώμη δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μη οριστική γνώμη του εν λόγω θεσμικού οργάνου. Βάσει της οδηγίας 98/34, η γνώμη αυτή συνιστά επίσημο μέτρο το οποίο μπορεί να λάβει η Επιτροπή σχετικά με σχέδιο τεχνικού κανόνα. Κατά συνέπεια, η εμπειριστατωμένη γνώμη αποτελεί τη νομική θέση που λαμβάνει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34.

30

31 Βλ. σημείο 54 των παρουσών προτάσεων.

67. Το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν προβαίνει σε συλλογή πληροφοριών με ενέργειες των δικών της υπηρεσιών, αλλά λαμβάνει τις πληροφορίες αυτές από τα κράτη μέλη, σαφώς δεν ασκεί επιρροή. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο αποδίδει υπερβολική σημασία στο γεγονός ότι η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 αποτελεί μέθοδο *ex ante* και όχι *ex post* ελέγχου των σχεδιαζόμενων τεχνικών κανόνων. Κατά την Επιτροπή, ο προληπτικός χαρακτήρας της διαδικασίας της οδηγίας 98/34 ουδόλως σημαίνει ότι αυτή δεν συνιστά δραστηριότητα έρευνας.

68. Η Επιτροπή προσθέτει ότι ο διάλογος και η εκ μέρους της συλλογή πληροφοριών με βάση τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34 «έχουν μεν άτυπο χαρακτήρα, πλην όμως λαμβάνουν όντως χώρα και, στην πραγματικότητα, ομοιάζουν απολύτως με τον διάλογο που διενεργείται μεταξύ κράτους μέλους και της Επιτροπής κατά τη διαδικασία “EU-Pilot” ή κατά το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως έρευνα»³².

– Παρατηρήσεις της Τσεχικής Δημοκρατίας

69. Η Τσεχική Δημοκρατία συντάσσεται με τα επιχειρήματα που προβάλλει η Γαλλική Δημοκρατία στην αίτησή της αναιρέσεως καθώς και με τα επιχειρήματα που προβάλλει η Επιτροπή με το υπόμνημά της επί της αιτήσεως αναιρέσεως. Θεωρεί ότι ο αποκλεισμός της εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 σε (εκκρεμή ή «εν εξελίξει») διαδικασία βάσει της οδηγίας 98/34 καθιστά τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις διαδικασίες του άρθρου 258 ΣΛΕΕ άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας³³.

– Παρατηρήσεις της Δημοκρατίας της Φινλανδίας

70. Η Δημοκρατία της Φινλανδίας είναι της γνώμης ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως δραστηριότητα έρευνας κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Υπογραμμίζει ότι σκοπός του κανονισμού αυτού είναι να παράσχει στο κοινό το δικαίωμα της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων και ότι οι περιπτώσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 4 του κανονισμού αυτού, ως παρέκκλιση από τον ανωτέρω γενικό κανόνα, χρήζουν συσταλτικής ερμηνείας.

71. Η Δημοκρατία της Φινλανδίας αμφισβητεί την άποψη της Γαλλικής Δημοκρατίας ότι κάθε δραστηριότητα που συνδέεται με την προώθηση των θεμελιωδών ελευθεριών και την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς συνιστά έρευνα κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως. Ομοίως, η γνωστοποίηση εγγράφων στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 ουδόλως εμποδίζει την Επιτροπή να εκπληρώσει την αποστολή της, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η δράση της τελευταίας ως θεματοφύλακα των Συνθηκών δεν συνδέεται με τον ορισμό της «δραστηριότητας έρευνας» κατά τον κανονισμό 1049/2001³⁴.

³² Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, «στο πλαίσιο της οδηγίας 98/34, είναι σαφές ότι τα διάφορα στάδια της διαδικασίας (παρατηρήσεις, εμπεριστατωμένη γνώμη, υποχρέωση συνεκτιμήσεώς της και υποβολής αναφοράς, άλλες παρατηρήσεις της Επιτροπής) οδηγούν συχνά σε διάλογο στο πλαίσιο του οποίου η Επιτροπή δύναται να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες και διευκρινίσεις, τις οποίες το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος παρέχει με βάση την αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας».

³³ Η Τσεχική Δημοκρατία και η Επιτροπή μνημονεύουν τη σκέψη 63 της αποφάσεως της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738), στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι «γνωστοποίηση εγγράφων σχετικών με εν εξελίξει διαδικασία λόγω παραβάσεως θα ήταν ικανή να αλλοιώσει τη φύση και την εξέλιξη μιας τέτοιας διαδικασίας, δεδομένου ότι, υπό αυτές τις περιστάσεις, θα μπορούσε να καταστεί ακόμα πιο δύσκολη η έναρξη διαδικασίας διαπραγματεύσεως και η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους, με την οποία να τερματίζεται η προσαφθείσα παράβαση, ώστε να διασφαλισθεί η τήρηση του δικαίου της Ένωσης και να αποφευχθεί η ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή».

³⁴ Η Δημοκρατία της Φινλανδίας παραπέμπει στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Cruz Villalón στις υποθέσεις ClientEarth κατά Επιτροπής και ClientEarth και PAN Europe κατά EFSA (C-612/13 P και C-615/13 P, EU:C:2015:219, σημείο 43).

72. Η Δημοκρατία της Φινλανδίας υπενθυμίζει ότι η διαδικασία της οδηγίας 98/34 αποτελεί εργαλείο συνεργασίας με σκοπό να ασκηθεί προληπτικώς επιρροή στην εθνική νομοθετική διαδικασία³⁵ και ότι, δεδομένου ότι το τελικό μέτρο που λαμβάνει το κράτος μέλος ενδέχεται να διαφέρει ουσιωδώς από το αρχικό σχέδιο, η Επιτροπή οφείλει, προκειμένου να εκτιμήσει την αναγκαιότητα της ενδεχόμενης ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως, να λάβει νέες πληροφορίες σχετικά με την εθνική νομοθεσία³⁶. Συνεπώς, η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν αφορά κατάσταση ικανή να οδηγήσει, αυτή καθεαυτήν, σε διαδικασία λόγω παραβάσεως³⁷. Παρατηρεί ότι οι διαδικασίες του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 συνιστούν επακόλουθο έλεγχο, σκοπός του οποίου είναι να διερευνηθεί αν τα κράτη μέλη τήρησαν και εφάρμοσαν ορθώς το δίκαιο της Ένωσης.

73. Κατά τη Δημοκρατία της Φινλανδίας, η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 διακρίνεται από τη διαδικασία λόγω παραβάσεως και από τη διαδικασία EU Pilot και κατά το μέτρο που υπόχρεο να κοινοποιήσει στην Επιτροπή τα στοιχεία τα οποία απαριθμεί η οδηγία 98/34 είναι το κράτος μέλος, ενώ στις δύο άλλες διαδικασίες η ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται με πρωτοβουλία της Επιτροπής.

74. Όσον αφορά τον ορισμό της έννοιας της έρευνας που δίδεται στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, η Δημοκρατία της Φινλανδίας φρονεί ότι αυτός δεν προσκρούει σε όσα συνάγονται από τις σκέψεις 61 και 62 της απόφασης της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486).

– Παρατηρήσεις του Βασιλείου της Σουηδίας

75. Το Βασίλειο της Σουηδίας θεωρεί ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι ορθή και ότι οι αιτιάσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας κατά της απόφασης αυτής στηρίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

76. Κατά το Βασίλειο της Σουηδίας, η αρχή της μεγαλύτερης δυνατής διαφάνειας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 ΣΕΕ, στο άρθρο 15 ΣΛΕΕ και στο άρθρο 42 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαντά και στην οδηγία 98/34. Επικαλούμενο τη σκέψη 37 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης και τον προληπτικό έλεγχο που επιδιώκει η οδηγία 98/34, το Βασίλειο της Σουηδίας επισημαίνει ότι σκοπός της οδηγίας αυτής είναι να μπορεί, λόγω της εφαρμογής της, να διαπιστωθεί ότι παρέλκει η διεξαγωγή έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

77. Το Βασίλειο της Σουηδίας υπενθυμίζει ότι, στην απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι επίμαχες μελέτες συγκαταλέγονταν στα μέσα που διαθέτει η Επιτροπή, στο πλαίσιο της υποχρεώσεώς της βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ να μεριμνά για την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, ώστε να εντοπίσει ενδεχόμενες παραβάσεις από τα κράτη μέλη της υποχρεώσεώς τους προς μεταφορά των σχετικών οδηγιών. Παρατηρεί επίσης ότι το Δικαστήριο έκρινε βάσει των ανωτέρω ότι οι μελέτες αυτές ενέλιπταν στην έννοια «δραστηριότητα έρευνας» κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

35 Βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Ivansson κ.λπ. (C-307/13, EU:C:2014:2058, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

36 Βλ. διάταξη της 13ης Σεπτεμβρίου 2000, Επιτροπή κατά Κάτων Χωρών (C-341/97, EU:C:2000:434, σκέψεις 17 έως 21), στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η διαδικασία τροποποιήσεως των τεχνικών κανόνων δεν συνιστά διαδικασία λόγω παραβάσεως.

37 Παραπέμπει συναφώς στις σκέψεις 80 και 81 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης.

78. Κατά το Βασίλειο της Σουηδίας, η εμπειριστατωμένη γνώμη που εκδίδεται στο πλαίσιο της διαδικασίας της οδηγίας 98/34 δεν είναι συγκρίσιμη με μελέτη, όπως αυτή που εξετάστηκε στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), δεδομένης της μεταξύ τους διαφοράς ως προς το περιεχόμενο και τους σκοπούς. Προσθέτει ότι η απόφαση αυτή, εφόσον δεν περιέχει γενικό ορισμό της έννοιας «έρευνα», δεν ασκεί άμεση επιρροή εν προκειμένω.

79. Όσον αφορά την προβαλλόμενη αναλογία μεταξύ της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 και της διαδικασίας EU Pilot, το Βασίλειο της Σουηδίας θεωρεί ότι εν λόγω διαδικασίες παρουσιάζουν μεν ορισμένες ομοιότητες, ωστόσο οι ομοιότητες αυτές δεν σημαίνουν ότι οι δύο διαδικασίες έχουν τον χαρακτήρα έρευνας, αλλά ότι διακρίνονται αμφότερες από τη διαδικασία λόγω παραβάσεως του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.

80. Κατά το Βασίλειο της Σουηδίας, εσφαλμένως η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι υφίστανται έντονες ομοιότητες μεταξύ της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 και της διαδικασίας λόγω παραβάσεως. Φρονεί ότι η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι ορθή και ότι η κρίση αυτή επιρρωννύεται από την απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486).

81. Το Βασίλειο της Σουηδίας φρονεί επίσης ότι εσφαλμένως η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι, αν το Δικαστήριο επιβεβαιώσει τον ορισμό της έννοιας «έρευνα» που δίδει η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, τότε ο ορισμός αυτός έχει εφαρμογή στη διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34. Υπενθυμίζει, αφενός, ότι η οδηγία 98/34 δεν προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής ούτε περιλαμβάνει κάποιο έρεισμα που να παρέχει στην Επιτροπή το δικαίωμα να απαιτήσει τέτοιες πληροφορίες. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34, δεν έχει την εξουσία να συλλέξει πληροφορίες πριν από την έκδοση εμπειριστατωμένης γνώμης. Αφετέρου, κατά το Βασίλειο της Σουηδίας, δεδομένου ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος οφείλει, μετά τη λήψη της εμπειριστατωμένης γνώμης, να ενημερώσει την Επιτροπή για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει κατόπιν της γνώμης αυτής και ότι η Επιτροπή οφείλει να τοποθετηθεί επί των μέτρων αυτών, η Επιτροπή δεν δύναται, με την εν λόγω γνώμη, να λάβει οριστική θέση επί του ζητήματος αν υπήρξε παραβίαση του δικαιού της Ένωσης.

Επί του παραδεκτού

82. Όσον αφορά την πρώτη ένσταση απαραδέκτου που προβάλλει ο C. Schlyter³⁸, πρέπει να σημειωθεί ότι από τη σκέψη 52 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Γαλλική Δημοκρατία υποστήριξε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι «η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 πρέπει να χαρακτηριστεί ως έρευνα» και ότι «η έκδοση εμπειριστατωμένης γνώμης από την Επιτροπή στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας αποτελεί μέρος δραστηριότητας έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001».

83. Όμως, με τις παρατηρήσεις της περί ελλείψεως συνοχής μεταξύ της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, Spirlea κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816)³⁹, η Γαλλική Δημοκρατία επιδιώκει, στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, να αποδείξει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον αρνήθηκε να χαρακτηρίσει τη διαδικασία της οδηγίας 98/34 ως «δραστηριότητα έρευνας» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

38 Βλ. σημείο 60 των παρουσών προτάσεων.

39 Βλ. σημεία 48 και 49 των παρουσών προτάσεων.

84. Ειδικότερα, η Γαλλική Δημοκρατία στηρίζεται στην απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, *Spirlea* κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816), που είναι μεταγενέστερη της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως η οποία εκδόθηκε στις 16 Απριλίου 2015, προκειμένου να ενισχύσει και να συμπληρώσει το επιχείρημά της ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά τον νομικό χαρακτηρισμό της εμπειριστατωμένης γνώμης του άρθρου 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34, καθόσον έκρινε ότι αυτή δεν συνιστά δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

85. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η Γαλλική Δημοκρατία δεν προέβαλε νέο λόγο. Συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί.

86. Όσον αφορά τη δεύτερη ένσταση απαραδέκτου που προβάλλει ο C. Schlyter⁴⁰, από τη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, «στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34, η Επιτροπή δεν υποχρεού[νταν] να συγκεντρώσει πληροφορίες πριν εκδώσει την εμπειριστατωμένη γνώμη». Κατά τη γνώμη μου, η διευκρίνιση αυτή αφορά αποκλειστικώς το γράμμα των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 και άρα το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε συναφώς σε πλάνη περί το δίκαιο.

87. Ωστόσο, η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, η οποία ασκεί προληπτικό έλεγχο προκειμένου να διαφυλάξει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, προβαίνει συχνά σε «συλλογή στοιχείων»⁴¹. Εντούτοις, στο σημείο 31 του υπομνήματός της απαντήσεως, η Γαλλική Δημοκρατία υπενθυμίζει «ότι ο προβαλλόμενος [από αυτήν] λόγος δεν αφορά τη διεξαγωγή της διαδικασίας της οδηγίας 98/34 η οποία κατέληξε στην απόφαση την οποία προσέβαλε ο C. Schlyter ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, αλλά ότι ο λόγος αυτός αφορά τον χαρακτηρισμό της διαδικασίας της οδηγίας 98/34 ως δραστηριότητας έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001». Φρονεί, συνεπώς, ότι πρόκειται για νομικό ζήτημα.

88. Αντιθέτως, ο C. Schlyter παρατηρεί ότι «ούτε η οδηγία ούτε η πρακτική»⁴², όπως αυτή προκύπτει από την κοινοποίηση του σχεδίου μέτρου εκ μέρους της Γαλλικής Δημοκρατίας, καταδεικνύουν τον ενεργητικό ρόλο που διαδραματίζει η Επιτροπή».

89. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ως άνω διάσταση απόψεων σχετικά με τη συγκεκριμένη πρακτική της Επιτροπής δεν δύναται να θέσει εν αμφιβόλω την περιλαμβανόμενη στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία βρίσκει έρεισμα στο ίδιο το γράμμα της οδηγίας 98/34.

40 Βλ. σημείο 64 των παρουσών προτάσεων.

41 Βλ. σημείο 78 της αιτήσεως αναιρέσεως και σημείο 30 του υπομνήματος απαντήσεως της Γαλλικής Δημοκρατίας.

42 Η υπογράμμιση δική μου.

Επί της ουσίας

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

90. Κατά πάγια νομολογία, σκοπός του κανονισμού 1049/2001 είναι να παράσχει στο κοινό το δικαίωμα της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων της Ένωσης⁴³.

91. Ωστόσο, το δικαίωμα αυτό υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς στηριζόμενους σε λόγους δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος. Ειδικότερα, και συμφώνως προς την αιτιολογική του σκέψη 11⁴⁴, ο κανονισμός 1049/2001 προβλέπει, στο άρθρο 4, ότι τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σε έγγραφο η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε κάποιο από τα συμφέροντα τα οποία προστατεύει το άρθρο αυτό. Επομένως, οσάκις ένα θεσμικό όργανο αποφασίζει να αρνηθεί την πρόσβαση σε έγγραφο του οποίου έχει ζητηθεί η γνωστοποίηση, οφείλει, κατ' αρχήν, να εξηγήσει πώς ακριβώς η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό θα μπορούσε να θίξει συγκεκριμένα και ουσιαστικά το προστατευόμενο με την εξαίρεση του άρθρου 4 του κανονισμού 1049/2001 συμφέρον το οποίο επικαλείται το εν λόγω θεσμικό όργανο. Επιπλέον, οι ως άνω εξαιρέσεις, δεδομένου ότι συνιστούν παρέκκλιση από τη γενική αρχή της κατά το δυνατόν ευρύτερης προσβάσεως του κοινού στα έγγραφα, πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται συσταλτικώς⁴⁵.

92. Επισημαίνω ότι, μολοντί το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 προβλέπει ότι τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σε έγγραφο η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε, μεταξύ άλλων, την προστασία των σκοπών των δραστηριοτήτων έρευνας, η κατά τη διάταξη αυτή έννοια των «[δραστηριοτήτων] έρευνας» δεν ορίζεται από τον κανονισμό 1049/2001.

93. Παρά την απουσία ορισμού, η έννοια «δραστηριότητα έρευνας» δεν αποτέλεσε αντικείμενο διχογνωμίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

94. Στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 43), σχετικά με διαδικασία λόγω παραβάσεως βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, και της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Éditions Odile Jacob (C-404/10 P, EU:C:2012:393, σκέψη 115), σχετικά με διαδικασία ελέγχου των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου, της

43 Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 57). Βλ., επίσης, αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 1049/2001, κατά την οποία «[ο] παρών κανονισμός αποσκοπεί να προσδώσει όσο το δυνατόν πληρέστερη πρακτική ισχύ στο δικαίωμα της πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα και να θεσπίσει τις γενικές αρχές και τα όρια της πρόσβασης αυτής σύμφωνα με το άρθρο [15, παράγραφος 3, ΣΕΕ]», το άρθρο 1 του κανονισμού 1049/2001, το οποίο ορίζει ότι σκοπός του κανονισμού αυτού είναι μεταξύ άλλων να «καθορίσει τις αρχές, τους όρους και τους περιορισμούς, για λόγους δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος, που διέπουν το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής [...], όπως προβλέπεται στο άρθρο [15 ΣΕΕ], ώστε να εξασφαλίζεται όσο το δυνατόν ευρύτερη πρόσβαση στα έγγραφα», και το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1049/2001, το οποίο ορίζει ότι «[κ]άθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα των θεσμικών οργάνων, υπό την επιφύλαξη των αρχών, όρων και περιορισμών που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό». Επιπλέον, το άρθρο 42 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ορίζει ότι «[κ]άθε πολίτης της Ένωσης ή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής».

44 Στην αιτιολογική αυτή σκέψη εκτίθεται ότι, «[κ]ατ' αρχήν, θα πρέπει να δοθεί στο κοινό πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα των θεσμικών οργάνων. Εντούτοις, ορισμένα δημόσια και ιδιωτικά συμφέροντα θα πρέπει να προστατεύονται μέσω εξαιρέσεων. Θα πρέπει να επιτραπεί στα θεσμικά όργανα να προστατεύουν τις εσωτερικές γνωμοδοτήσεις και διαβουλεύσεις τους όταν κρίνεται απαραίτητο να προστατευθεί η δυνατότητα λειτουργίας τους. Για τον καθορισμό των εξαιρέσεων, τα θεσμικά όργανα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις αρχές της κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων της Ένωσης». Η υπογράμμιση δική μου.

45 Απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2010, Σουηδία κ.λπ. κατά API και Επιτροπής (C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, EU:C:2010:541, σκέψεις 70 έως 73 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων⁴⁶, οι διάδικοι δεν αμφισβήτησαν ότι τα έγγραφα στα οποία είχε ζητηθεί πρόσβαση αφορούσαν πράγματι δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001⁴⁷.

95. Επιπλέον, από το σημείο 21 των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση Σουηδία κατά Επιτροπής (C-562/14 P, EU:C:2016:885)⁴⁸ και από τη σκέψη 45 της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, Spírlea κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816), σχετικά με τη διαδικασία EU Pilot, προκύπτει ότι ούτε οι προσφεύγοντες ούτε τα παρεμβαίνοντα υπέρ τους κράτη μέλη αμφισβήτησαν ότι τα επίμαχα έγγραφα, τα οποία σχετιζόνταν με διαδικασία EU Pilot, αφορούσαν δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια της εξαιρέσεως του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

96. Η διαδικασία EU Pilot καθιερώθηκε από την Επιτροπή δυνάμει της ανακοινώσεως «Μια Ευρώπη αποτελεσμάτων – εφαρμογή του [δικαίου της Ένωσης]»⁴⁹. Η διαδικασία αυτή, η οποία συνεπάγεται την εθελοντική συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, προηγείται της ενδεχόμενης τυπικής ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως και αποσκοπεί τόσο στην εξακρίβωση της ορθής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και στην επίλυση, σε πρώιμο στάδιο, των ζητημάτων που αναφύονται κατά την εφαρμογή αυτή. Η διαδικασία EU Pilot αντικαθιστά την προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής η οποία συνίστατο στην αποστολή διοικητικών επιστολών προς τα κράτη μέλη για τα ως άνω ζητήματα⁵⁰.

97. Το Δικαστήριο εξέτασε ειδικά την έννοια «δραστηριότητα έρευνας» μόνον στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), χωρίς ωστόσο να καταλήξει, με βάση την εξέταση αυτή, σε ορισμό της έννοιας «δραστηριότητες έρευνας».

98. Στις σκέψεις 61 έως 65 της απόφασεως εκείνης, το Δικαστήριο έκρινε ότι μελέτες⁵¹ οι οποίες είχαν εκπονηθεί κατ' αίτηση και για λογαριασμό της Επιτροπής, μετά την εκπνοή της προθεσμίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο σειράς οδηγιών της Ένωσης σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος, με σκοπό ακριβώς να ελεγχθεί η πρόοδος της διαδικασίας μεταφοράς των διαφόρων αυτών οδηγιών στην έννομη τάξη ορισμένων κρατών μελών, εντάσσονταν στο πλαίσιο δραστηριότητας έρευνας της Επιτροπής, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι μελέτες αυτές συγκαταλέγονται στα μέσα που διαθέτει η Επιτροπή, στο πλαίσιο της υποχρεώσεώς της βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ να μεριμνά για την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του

46 ΕΕ 1989, L 395, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 1990, L 257, σ. 13.

47 Βλ., επίσης, απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2006, Technische Glaswerke Ilmenau κατά Επιτροπής (T-237/02, EU:T:2006:395, σκέψη 76), σχετικά με τη διαδικασία κρατικών ενισχύσεων.

48 Με την αίτηση αναίρεσεως αυτή, το Βασίλειο της Σουηδίας ζήτησε από το Δικαστήριο να ανατρέξει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2014, Spírlea κατά Επιτροπής (T-306/12, EU:T:2014:816).

49 COM (2007) 502 τελικό.

50 Βλ., μεταξύ άλλων, κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής του Νοεμβρίου 2014 σχετικά με τη διαδικασία EU Pilot.

51 Κατά το Δικαστήριο, «καθεμία από τις μελέτες αυτές, η οποία αφορά ένα μόνο κράτος μέλος και μία μόνο οδηγία, περιλαμβάνει αντιπαραβολή του εξεταζόμενου εθνικού δικαίου και της σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης, συνοδευόμενη από νομική ανάλυση και πορίσματα σχετικά με τα μέτρα μεταφοράς που έχει λάβει το οικείο κράτος μέλος». Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 61).

Δικαστηρίου, *ώστε να εντοπίσει ενδεχόμενες παραβάσεις* από τα κράτη μέλη της υποχρεώσεώς τους προς μεταφορά των σχετικών οδηγιών και να αποφασίσει, κατά περίπτωση, να κινήσει διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά των κρατών μελών τα οποία εκτιμά ότι έχουν παραβεί το δίκαιο της Ένωσης⁵².

99. Μολονότι είναι σαφές ότι η έννοια «δραστηριότητες έρευνας» κατά τον κανονισμό 1049/2001 καλύπτει τη διαδικασία λόγω παραβάσεως⁵³ καθώς και τις διερευνητικές ενέργειες που ενδέχεται να οδηγήσουν στην κίνηση της εν λόγω διαδικασίας⁵⁴, η έννοια αυτή δεν περιορίζεται στα ανωτέρω, αλλά καλύπτει επίσης και άλλες διαδικασίες του δικαίου της Ένωσης οι οποίες αποσκοπούν στη συστηματική και επίσημη συλλογή και εξακρίβωση πληροφοριών απαραίτητων για την έκδοση, από θεσμικό όργανο της Ένωσης, οριστικής αποφάσεως με δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα⁵⁵. Συναφώς, σε αντίθεση με τις παρατηρήσεις της Επιτροπής⁵⁶, εκτιμώ ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν περιόρισε την έννοια «δραστηριότητες έρευνας» μόνο στα δύο ανωτέρω παραδείγματα (ήτοι τη διαδικασία λόγω παραβάσεως και τις διερευνητικές ενέργειες που ενδέχεται να οδηγήσουν σε αυτήν), καθόσον έκρινε, στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «η έννοια της έρευνας καλύπτει τόσο το σύνολο των ερευνών που διενεργούνται από την αρμόδια αρχή για να αποδειχθεί η ύπαρξη της παραβάσεως όσο και τη διαδικασία με την οποία η διοίκηση συγκεντρώνει πληροφορίες και εξακριβώνει ορισμένα πραγματικά στοιχεία πριν λάβει απόφαση». Οι επισημάνσεις αυτές του Γενικού Δικαστηρίου είναι αμιγώς ενδεικτικές και δεν αποκλείουν άλλες περιπτώσεις⁵⁷.

100. Επομένως, η απουσία ορισμού της έννοιας «δραστηριότητες έρευνας» στον κανονισμό 1049/2001 επιβάλλει την ακριβή και διεξοδική ανάλυση της εμπειριστατωμένης γνώμης που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 98/34 στο πλαίσιο της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της εν λόγω οδηγίας, ιδίως υπό το πρίσμα των δύο παραδειγμάτων που μνημονεύονται στο σημείο 99 των παρουσών προτάσεων.

52 Το Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός ότι η εκπόνηση των επίδικων μελετών ανατέθηκε από την Επιτροπή σε εξωτερικό πάροχο και δεν αναλήφθηκε από τις δικές της υπηρεσίες και ότι οι μελέτες αυτές δεν απηχούν την άποψη του εν λόγω θεσμικού οργάνου ούτε το δεσμεύουν από απόψεως ευθύνης δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή, αναθέτοντας την εκπόνηση των μελετών αυτών, επιδίωκε την επίτευξη σκοπού διαφορετικού από την απόκτηση, χάρη σε αυτά τα μέσα διερευνησεως, εκτενών πληροφοριακών στοιχείων ως προς το συμβατό της νομοθεσίας ορισμένου αριθμού κρατών μελών με το δίκαιο περιβάλλοντος της Ένωσης, ώστε να της παρασχεθεί η δυνατότητα να *εντοπίσει την ύπαρξη ενδεχόμενων παραβάσεων του δικαίου αυτού και να κινήσει, κατά περίπτωση, διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά κράτους μέλους που δεν τήρησε τις υποχρεώσεις του*. [Βλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 63)]. Επίσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ύπαρξη επίσημης αποφάσεως που έχει λάβει η Επιτροπή συγκροτημένη ως σώμα ενόψει της κινήσεως διαδικασιών λόγω παραβάσεως κατά κρατών μελών δεν είναι προϋπόθεση για να υφίσταται «έρευνα». Απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 60).

53 Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738).

54 Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), και προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση Σουηδία κατά Επιτροπής (C-562/14 P, EU:C:2016:885) σχετικά με τη διαδικασία EU Pilot.

55 Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Éditions Odile Jacob (C-404/10 P, EU:C:2012:393, σκέψη 115), στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι, «όσον αφορά τα έγγραφα που αντηλλάγησαν μεταξύ της Επιτροπής και των μερών που πρόεβησαν σε κοινοποίηση ή τρίτων, [στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων με βάση τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4064/89], δεν αμφισβητείται ότι τα επίμαχα έγγραφα αφορούν πράγματι δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού μιας διαδικασίας ελέγχου πράξεως συγκεντρώσεως μεταξύ επιχειρήσεων, που συνίσταται στο να εξακριβωθεί αν μια πράξη παρέχει ή όχι στα κοινοποιούντα μέρη μια τέτοια ισχύ στην αγορά που να μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, η Επιτροπή συλλέγει στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας ευαίσθητες εμπορικές πληροφορίες, σχετικά με τις εμπορικές στρατηγικές των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τα ποσά των πωλήσεών τους, τα μερίδιά τους στην αγορά ή τις εμπορικές τους σχέσεις, οπότε η πρόσβαση στα έγγραφα μιας τέτοιας διαδικασίας ελέγχου μπορεί να βλάψει την προστασία των εμπορικών συμφερόντων των εν λόγω επιχειρήσεων. Επομένως, οι εξαιρέσεις σχετικά με την προστασία των εμπορικών συμφερόντων και την προστασία των σκοπών της έρευνας συνδέονται, εν προκειμένω, στενά».

56 Κατά την Επιτροπή, ο ορισμός που δίδεται στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως «είναι αδικαιολόγητα περιοριστικός και συνεπάγεται παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001».

57 Βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 21ης Μαΐου 2014, Catinis κατά Επιτροπής (T-447/11, EU:T:2014:267, σκέψη 51), στην οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι έγγραφα που είχαν συλλεγεί από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) «αφορού[σαν] πράγματι μια έρευνα» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Ωστόσο, η έκθεση που καταρτίζεται κατά το πέρας έρευνας που διεξάγεται από την OLAF καθώς και οι συστάσεις που την συνοδεύουν [(βλ. άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 248, σ. 1)] δεν συνιστούν απόφαση και η εν λόγω έρευνα δεν συνιστά διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.

101. Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι η έννοια «δραστηριότητες έρευνας», στο μέτρο που συνιστά εξαίρεση από τον γενικό κανόνα κατά τον οποίο όλα τα έγγραφα πρέπει να καθίστανται προσβάσιμα, χρίζει συσταλτικής ερμηνείας και εφαρμογής.

Επί της οδηγίας 98/34

102. Η οδηγία 98/34 περιλαμβάνει τρεις πτυχές. Πρώτον, πολλές διατάξεις της οδηγίας 98/34 αφορούν την τυποποίηση⁵⁸. Δεύτερον, σκοπός της οδηγίας 98/34 είναι να ενισχύσει τη διαφάνεια και να διασφαλίσει περιβάλλον ευνοϊκό για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων⁵⁹. Τρίτον, κατά πάγια νομολογία, τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34 αποσκοπούν, μέσω ενός *προληπτικού ελέγχου*⁶⁰, να διαφυλάξουν, μεταξύ άλλων, την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων⁶¹, η οποία αποτελεί ένα από τα θεμέλια⁶² της Ένωσης.

103. Δεν αμφισβητείται ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η εμπειριστατωμένη γνώμη, η οποία στηρίχτηκε στο άρθρο 9, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 98/34, εκδόθηκε από την Επιτροπή κατόπιν της κοινοποίησης προς αυτήν σχεδίου αποφάσεως από τη Γαλλική Δημοκρατία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας. Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως αφορά τη νομική φύση της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 και ειδικότερα τη νομική φύση της εμπειριστατωμένης γνώμης. Επομένως, εν προκειμένω μας απασχολεί η τρίτη πτυχή της οδηγίας 98/34, ενώ οι πτυχές που αφορούν την τυποποίηση και τη συμμετοχή των οικονομικών φορέων στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν είναι κρίσιμες για την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως.

58 Βλ., μεταξύ άλλων, άρθρα 2 έως 4 της οδηγίας αυτής. Οι διατάξεις αυτές καταργήθηκαν δυνάμει του άρθρου 26, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση, την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 89/686/ΕΟΚ και 93/15/ΕΟΚ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 94/9/ΕΚ, 94/25/ΕΚ, 95/16/ΕΚ, 97/23/ΕΚ, 98/34/ΕΚ, 2004/22/ΕΚ, 2007/23/ΕΚ, 2009/23/ΕΚ και 2009/105/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 87/95/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 1673/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2012, L 316, σ. 12).

59 Στη σκέψη 82 της αποφάσεως της 4ης Φεβρουαρίου 2016, Ince (C-336/14, EU:C:2016:72), το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 98/34 «σκοπεί να καταστήσει δυνατή την καλύτερη εκμετάλλευση από τους οικονομικούς φορείς των πλεονεκτημάτων της εσωτερικής αγοράς, μέσω της τακτικής δημοσίευσης των προτεινόμενων από τα κράτη μέλη τεχνικών κανονισμών και της παρεχόμενης στους οικείους φορείς δυνατότητας να κάνουν γνωστές τις εκτιμήσεις τους για τις επιπτώσεις των εν λόγω κανονισμών». Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι «οι οικονομικοί φορείς ενός κράτους μέλους θα πρέπει να ενημερώνονται για τα εγκρινόμενα από τα κράτη μέλη σχέδια τεχνικών κανόνων καθώς και για το χρονικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής τους, ώστε να είναι σε θέση να γνωρίζουν την έκταση των υποχρεώσεων που ενδέχεται να τους επιβληθούν και να προκαταλάβουν τη θέσπιση των διατάξεων αυτών, προσαρμόζοντας, εφόσον χρειάζεται, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους εγκαίρως». (Βλ. απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2016, Ince (C-336/14, EU:C:2016:72, σκέψη 83). Πράγματι, κατά την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή – Η εφαρμογή της οδηγίας 98/34/ΕΚ από το 2011 έως το 2013, της 17ης Ιουλίου 2015, [COM(2015) 0338 τελικό], η διαδικασία κοινοποίησης των εθνικών τεχνικών κανονιστικών ρυθμίσεων επιτρέπει «στους οικονομικούς φορείς –συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)– να προβάλλουν τις θέσεις τους και να προσαρμόζουν εγκαίρως τις δραστηριότητές τους στους μελλοντικούς τεχνικούς κανονισμούς. Αυτό το δικαίωμα ελέγχου χρησιμοποιείται ευρέως από τους οικονομικούς φορείς, και βοηθά την Επιτροπή και τις εθνικές αρχές να εντοπίζουν τυχόν φραγμούς στις εμπορικές συναλλαγές».

60 Η υπογράμμιση δική μου. Βλ. απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2016, Ince (C-336/14, EU:C:2016:72, σκέψη 82).

61 Σκοπός της οδηγίας 98/34 δεν είναι μόνον η πρόληψη της δημιουργίας εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων αλλά και η πρόληψη της δημιουργίας εμποδίων στην ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών ή στην ελευθερία εγκαταστάσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς.

62 Βλ. αιτιολογική σκέψη 2 της οδηγίας 98/34, κατά την οποία «η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. [...] επομένως, ένα από τα θεμέλια της [Ένωσης] είναι η απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών στις συναλλαγές εμπορευμάτων, καθώς και των μέτρων που έχουν ισχύοντα αποτελέσματα με τους ποσοτικούς αυτούς περιορισμούς».

– Τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34

104. Σκοπός της διαδικασίας που προβλέπεται με τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34 είναι η πρόληψη και η αποτροπή της εγκρίσεως τεχνικών κανόνων⁶³ που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν εμπόδια στις συναλλαγές. Κατά το Δικαστήριο, ο προληπτικός έλεγχος που προβλέπεται στα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34 είναι χρήσιμος στο μέτρο που τεχνικοί κανόνες οι οποίοι εμπίπτουν στην οδηγία αυτή είναι δυνατόν να αποτελέσουν εμπόδια στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, τα δε εμπόδια αυτά μπορούν να γίνουν δεκτά μόνον αν είναι αναγκαία για να ικανοποιηθούν επιτακτικές ανάγκες που ανάγονται σε σκοπό γενικού συμφέροντος⁶⁴.

105. Κατά συνέπεια, το άρθρο 8 της οδηγίας 98/34 καθιερώνει μια διαδικασία ενημερώσεως βάσει της οποίας τα κράτη μέλη υποχρεούνται, καταρχήν, να κοινοποιούν στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας⁶⁵.

106. Συναφώς, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34, προκειμένου να καταστεί δυνατός ο εν λόγω προληπτικός έλεγχος, τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή, πριν τη θέσει τους σε ισχύ, τα σχέδια των διατάξεων μέσω των οποίων οι τεχνικές προδιαγραφές καθίστανται δεσμευτικές⁶⁶. Επιπλέον, τα κράτη μέλη οφείλουν, στη συνέχεια, να λάβουν υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις της Επιτροπής και των άλλων κρατών μελών, κατά την τελική διατύπωση του τεχνικού κανόνα⁶⁷.

63 Βλ. σημείο 11 των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση UNIC και Uni.co.pel (C-95/14, EU:C:2015:270), η οποία υπενθυμίζει ότι «[σ]κοπός της οδηγίας 98/34 είναι να αποτρέπεται η δημιουργία νέων εμποδίων στις συναλλαγές εντός της εσωτερικής αγοράς. Για τον λόγο αυτό θεσπίζει μηχανισμό διαφάνειας και προληπτικού ελέγχου, υποχρεώνοντας τα κράτη μέλη να κοινοποιούν τα σχέδια των τεχνικών κανονισμών πριν τη θέσπισή τους, ήτοι ενόσω βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της προπαρασκευής τους, και να τηρούν στη συνέχεια, γενικώς, ανασταλτική προθεσμία τουλάχιστον τριών μηνών [...] προτού εγκρίνουν τον σχετικό κανονισμό, προκειμένου να παρέχεται η δυνατότητα σε άλλα κράτη μέλη αλλά και στην Επιτροπή να εκφράζουν τις ανησυχίες τους όσον αφορά την παρεμπόδιση των συναλλαγών που ενδέχεται να προκαλέσει ο τεχνικός κανόνας». Η υπογράμμιση δική μου. Πρέπει να επισημανθεί ότι εμπεριστατωμένες γνώμες με βάση το άρθρο 9, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 98/34 μπορεί να εκδώσει όχι μόνον η Επιτροπή αλλά και τα κράτη μέλη και ότι η εν λόγω οδηγία δεν κάνει καμία νομική διάκριση μεταξύ των εμπεριστατωμένων γνωμών που εκδίδει η Επιτροπή και εκείνων που εκδίδουν τα κράτη μέλη. Πάντως, κανένας από τους διαδικούς δεν υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34, τα κράτη μέλη διεξάγουν έρευνες κατ' αλλήλων.

64 Βλ. απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2013, Belgische Petroleum Unie κ.λπ. (C-26/11, EU:C:2013:44, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

65 Πρέπει να σημειωθεί ότι, με βάση το άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας 98/34, οι πληροφορίες που παρέχονται δυνάμει του άρθρου 8 της οδηγίας αυτής δεν είναι εμπιστευτικές, εκτός εάν το ζήτησε ρητώς το κράτος μέλος που πραγματοποιεί την κοινοποίηση. Αντίθετα, το άρθρο 9 της οδηγίας 98/34 δεν κάνει καμία αναφορά στο ζήτημα της εμπιστευτικότητας. Ως εκ τούτου, το ζήτημα της προσβάσεως στην εμπεριστατωμένη γνώμη που προβλέπεται από το άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34 διέπεται από τις διατάξεις του κανονισμού 1049/2001. Κατά συνέπεια, όσον αφορά το ζήτημα της προσβάσεως στην εμπεριστατωμένη γνώμη, η οδηγία 98/34 δεν συνιστά *lex specialis* σε σχέση με τον κανονισμό 1049/2001, όπως υποστηρίχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

66 Βλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2015, Balázs (C-251/14, EU:C:2015:687, σκέψη 43).

67 Βλ. άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34.

107. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 9 της οδηγίας 98/34, η έγκριση σχεδίου τεχνικού κανόνα κοινοποιηθέντος κατά το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής αναβάλλεται για τρεις μήνες από την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή της κοινοποίησης του σχεδίου τεχνικού κανόνα. Το άρθρο αυτό προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η περίοδος αυτή παρατείνεται σε έξι μήνες⁶⁸, εφόσον⁶⁹ η Επιτροπή ή άλλο κράτος μέλος διατυπώσει *εμπεριστατωμένη γνώμη* κατά την οποία το προτεινόμενο μέτρο παρουσιάζει πτυχές που είναι δυνατόν να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων⁷⁰.

108. Κατά το άρθρο 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή για τη συνέχεια που προτίθεται να δώσει στην εμπεριστατωμένη γνώμη και η Επιτροπή διατυπώνει συναφώς τα σχόλιά της.

109. Επομένως, σκοπός της οδηγίας 98/34 δεν είναι απλώς η παροχή ενημερώσεως στην Επιτροπή, αλλά ακριβώς η εξάλειψη ή ο περιορισμός των εμποδίων στο εμπόριο που μπορεί να δημιουργήσει ο μελετώμενος τεχνικός κανόνας, η ενημέρωση των άλλων κρατών περί των τεχνικών κανονιστικών ρυθμίσεων που μελετώνται από ένα κράτος, η παροχή προς την Επιτροπή και προς τα άλλα κράτη μέλη του αναγκαίου χρόνου προκειμένου να ενεργήσουν και να προτείνουν τροποποιήσεις που καθιστούν δυνατή την ελαχιστοποίηση, την κατάργηση ή τη δικαιολόγηση των περιορισμών στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που απορρέουν από το μελετώμενο μέτρο, καθώς και η παροχή στην Επιτροπή του αναγκαίου χρόνου προκειμένου ενδεχομένως να προτείνει οδηγία *εναρμόνισης*⁷¹.

—

110. Κατά την άποψή μου, οι προληπτικές ή *ex ante* ενέργειες που προβλέπονται με τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 98/34 δεν είναι συγκρίσιμες με τη διαδικασία λόγω παραβάσεως του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, με τη διαδικασία EU Pilot ή με την επίμαχη διαδικασία στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), οι οποίες αποσκοπούν στον εντοπισμό και την αποκατάσταση ενδεχόμενων παραβάσεων των κρατών μελών και συνιστούν σαφώς *ex post* έλεγχο της εφαρμογής και της τηρήσεως του δικαίου της Ένωσης, ήτοι τρεις διαδικασίες που έχουν χαρακτηριστεί από το Δικαστήριο ως «δραστηριότητες έρευνας» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

68 Η περίοδος αυτή είναι τεσσάρων μηνών για τα σχέδια που αφορούν την παροχή υπηρεσιών, εφόσον η Επιτροπή ή άλλο κράτος μέλος διατυπώσει *εμπεριστατωμένη γνώμη* κατά την οποία προτεινόμενο μέτρο παρουσιάζει πτυχές που μπορούν ενδεχομένως να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή στην ελευθερία εγκαταστάσεως των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς.

69 Φρονώ, συμφώνως προς τις παρατηρήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η έκδοση εμπεριστατωμένης γνώμης βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34 δεν αποτελεί αυτόματη ενέργεια, αλλά λαμβάνει χώρα εφόσον «το προτεινόμενο μέτρο παρουσιάζει πτυχές που μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς».

70 Η περίοδος αναβολής παρατείνεται σε δώδεκα μήνες εφόσον, εντός τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης, η Επιτροπή γνωστοποιήσει την πρόθεσή της να προτείνει ή να εκδώσει νομοθεσία για το θέμα που καλύπτεται από το σχέδιο τεχνικού κανόνα (βλ. άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας 98/34). Επιπλέον, σε περίπτωση μη τηρήσεως των υποχρεώσεων κοινοποίησης και αναβολής, ο τεχνικός κανόνας εξακολουθεί να μην είναι αντιτάξιμος έναντι των ιδιωτών [βλ. απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2007, Schwibbert (C-20/05, EU:C:2007:652, σκέψη 38)].

71 Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 30ής Απριλίου 1996, CIA Security International (C-194/94, EU:C:1996:172, σκέψη 50). Κατά την αιτιολογική σκέψη 13 της οδηγίας 98/34, «η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει, επιπλέον, να έχουν στη διάθεσή τους αρκετό χρόνο για να προτείνουν τροποποιήσεις του σχεδιαζόμενου μέτρου [...]», ενώ η αιτιολογική σκέψη 16 της ίδιας οδηγίας διευκρινίζει ότι «το κράτος μέλος οφείλει [...] να αναβάλει για επαρκές χρονικό διάστημα την έναρξη ισχύος του σχεδιαζόμενου μέτρου, ώστε να καταστεί δυνατή είτε η από κοινού εξέταση των προτεινόμενων τροποποιήσεων είτε η επεξεργασία της πρότασης μιας πράξης αναγκαστικού δικαίου του Συμβουλίου είτε η έκδοση μιας πράξης αναγκαστικού δικαίου της Επιτροπής [...]».

111. Μολονότι είναι αληθές ότι με την προληπτική διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 επιχειρείται, όπως και με τις προαναφερθείσες διαδικασίες *ex post* ελέγχου, να διασφαλιστεί η συμμόρφωση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, εντούτοις με τη διαδικασία αυτή δεν επιδιώκεται η εξακρίβωση ή η διαπίστωση του κατά πόσον κράτος μέλος έχει παραβεί κάποια από τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει των Συνθηκών⁷².

112. Δεδομένου ότι το κοινοποιηθέν σχέδιο τεχνικού κανόνα επί του οποίου εκδίδεται εμπειριστατωμένη γνώμη δεν έχει εγκριθεί ακόμα και, κατά συνέπεια, κανένας νέος τεχνικός κανόνας δεν βρίσκεται ακόμα σε ισχύ, το εν λόγω σχέδιο δεν είναι δυνατόν στο στάδιο αυτό να συνεπάγεται παραβίαση του δικαίου της Ένωσης ούτε να αποτελέσει αντικείμενο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως του άρθρου 258 ΣΛΕΕ⁷³ ή άλλων διαδικασιών που προηγούνται της τελευταίας και αποσκοπούν στον εντοπισμό και την αποκατάσταση ενδεχόμενων παραβάσεων των υποχρεώσεων που υπέχουν τα κράτη μέλη βάσει των Συνθηκών⁷⁴. Ως εκ τούτου, η παρατήρηση της Γαλλικής Δημοκρατίας κατά την οποία «η διαδικασία της οδηγίας 98/34 παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να συγκεντρώσει πληροφορίες και να εξακριβώσει ορισμένα πραγματικά στοιχεία ενόψει της διαπιστώσεως παραβάσεως, πριν εκδώσει την απόφασή της», είναι κατά τη γνώμη μου ανακριβής και πρέπει να απορριφθεί.

113. Εξάλλου, από τη σκέψη 62 της αποφάσεως της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), ουδόλως προκύπτει ότι κάθε πρωτοβουλία που λαμβάνει η Επιτροπή, προκειμένου, συμφώνως προς το άρθρο 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ, να μεριμνήσει για την εφαρμογή των Συνθηκών, συνιστά δραστηριότητα έρευνας. Πράγματι, οι επίμαχες στην απόφαση εκείνη δραστηριότητες έρευνας της Επιτροπής αποσκοπούσαν ειδικά στον εντοπισμό ενδεχόμενων παραβάσεων από κράτη μέλη της υποχρεώσεώς τους προς μεταφορά των σχετικών οδηγιών και, κατά περίπτωση, στη λήψη αποφάσεως για κίνηση διαδικασίας λόγω παραβάσεως κατά των κρατών μελών τα οποία, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, είχαν παραβεί το δίκαιο της Ένωσης⁷⁵.

72 Βλ. άρθρο 258 ΣΛΕΕ.

73 Βλ., υπό την έννοια αυτή, σκέψεις 59 έως 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο C. Schlyter παρατήρησε ότι, όσον αφορά τη διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 σχετικά με τα σχέδια τεχνικών κανόνων, η ύπαρξη παραβιάσεως του δικαίου της Ένωσης είναι αμιγώς υποθετική, μακρινή και προϊόν εικασίας.

74 Όπως παρατήρησε η Δημοκρατία της Φινλανδίας, «[η] τελική νομοθετική ρύθμιση που εγκρίνεται από κράτος μέλος με βάση τη διαδικασία της οδηγίας 98/34 ενδέχεται να διαφέρει ουσιωδώς από το αρχικό σχέδιο. Προκειμένου να εκτιμήσει την αναγκαιότητα κινήσεως ενδεχόμενης διαδικασίας λόγω παραβάσεως, η Επιτροπή οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να λάβει νέες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της εθνικής νομοθεσίας, ενώ η διαδικασία της οδηγίας 98/34/EK δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί, αυτή καθεαυτήν, ενόψει της ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου». (Βλ. σημείο 8 του υπομνήματος απαντήσεως της Δημοκρατίας της Φινλανδίας προς το υπόμνημα παρεμβάσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας). Ειδικότερα, «ο έλεγχος που διεξάγεται στο πλαίσιο της διαδικασίας της οδηγίας 98/34 είναι προληπτικός και σκοπός του είναι η πρόληψη ενδεχόμενης ασυμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης, ενώ η διαδικασία λόγω παραβάσεως συνιστά *a posteriori* έλεγχο σκοπός του οποίου είναι να τερματιστούν οι ενέργειες κράτους μέλους για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες ότι είναι αντίθετες προς το δίκαιο της Ένωσης». Βλ. σημείο 11, στοιχείο α', του υπομνήματος απαντήσεως της Δημοκρατίας της Φινλανδίας προς το υπόμνημα παρεμβάσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας.

75 Βλ. σημείο 98 των παρουσών προτάσεων.

114. Επιπλέον, μολονότι η εμπεριστατωμένη γνώμη της Επιτροπής εκδόθηκε κατόπιν της κοινοποίησεως σχεδίου απόφασεως από τη Γαλλική Δημοκρατία και μολονότι η ανταλλαγή στοιχείων αυτή μεταξύ της Επιτροπής και κράτους μέλους θα μπορούσε να εκληφθεί ως συστηματική και επίσημη συλλογή και εξακρίβωση πληροφοριών, εντούτοις η προαναφερθείσα εμπεριστατωμένη γνώμη συνιστά απλώς μια «πρώτ[η], προσωριν[ή] και γνωμοδοτικού χαρακτήρα θέσ[η]»⁷⁶ του εν λόγω θεσμικού οργάνου σχετικά με σχέδιο εθνικής νομοθεσίας το οποίο ενδέχεται να τροποποιηθεί, ιδίως με βάση τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται στη γνώμη αυτή.

115. Επομένως, η εμπεριστατωμένη γνώμη της Επιτροπής συνιστά απλώς ενδιάμεση ή προκαταρκτική απόφαση ή τοποθέτηση σχετικά με σχέδιο τεχνικού κανόνα, η οποία έχει ως μοναδική υποχρεωτική έννομη συνέπεια την αναβολή της εγκρίσεως του τεχνικού κανόνα από το κράτος μέλος για έξι μήνες⁷⁷, έστω και αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή με τις παρατηρήσεις της, «οι εμπεριστατωμένες γνώμες εκδίδονται από το σώμα των επιτρόπων και συνεπώς συνιστούν αποφάσεις της Επιτροπής όπως και η προειδοποιητική επιστολή ή η αιτιολογημένη γνώμη που εκδίδεται στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως»⁷⁸.

116. Κατά τη γνώμη μου, η ερμηνεία κατά την οποία κάθε διαδικασία που περιλαμβάνει ανταλλαγή πληροφοριών ή διάλογο μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των Συνθηκών συνιστά δραστηριότητα έρευνας οδηγεί σε ανάρμοστη επέκταση της έννοιας αυτής, αντίθετη τόσο προς τον σκοπό του κανονισμού 1049/2001 και όσο και προς το άρθρο 42 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων περί προώθησεως της προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων⁷⁹.

117. Κατά συνέπεια, εκτιμώ, όπως και το Βασίλειο της Σουηδίας⁸⁰, ότι πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ της διαδικασίας λόγω παραβάσεως του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, της διαδικασίας EU Pilot και της επίμαχης διαδικασίας στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486), οι οποίες αποσκοπούν στον εντοπισμό και την αποκατάσταση ενδεχόμενων παραβάσεων κρατών μελών, αφενός, και της προληπτικής διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34, αφετέρου, και, ως εκ τούτου, να αποκλειστεί από την έννοια των «δραστηριοτήτων έρευνας» η εμπεριστατωμένη γνώμη την οποία εκδίδει η Επιτροπή⁸¹.

76 Βλ. σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Ειδικότερα, ενώ η διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 είναι υποχρεωτική, η θέση που υιοθετεί η Επιτροπή στην εμπεριστατωμένη γνώμη δεν είναι δεσμευτική και τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να τροποποιήσουν ή να μην τροποποιήσουν τα σχέδια τεχνικών κανόνων τους. Όπως επισήμανε η Επιτροπή, «κατά το πέρας της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος αποφασίζει αν θα εγκρίνει τα σχέδια κανόνων όπως αυτά κοινοποιήθηκαν, αν θα τα τροποποιήσει ή αν θα τα αποσύρει [...]». (Βλ. σημείο 21 του υπομνήματος απαντήσεως της Επιτροπής). Κατά τη Δημοκρατία της Φινλανδίας, «[η] διάταξη που εγκρίνεται εν τέλει από το κράτος μέλος με βάση τις συναφώς διατυπωθείσες παρατηρήσεις ενδέχεται να αποκλίνει ουσιαστικά από το αρχικό σχέδιο. Επομένως, προκειμένου να εκτιμήσει την αναγκαιότητα της ενδεχόμενης ασκήσεως προσφυγής λόγω παραβάσεως, η Επιτροπή οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να λάβει νέες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της εθνικής νομοθεσίας όσον αφορά τα στοιχεία τα οποία το κράτος μέλος υποχρεούνταν να κοινοποιήσει με βάση την οδηγία 98/34». Βλ. σημείο 11 του υπομνήματος απαντήσεως της Δημοκρατίας της Φινλανδίας.

77 Βλ. άρθρο 9, παράγραφος 2, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας 98/34.

78 Βλ. σημείο 21 του υπομνήματος απαντήσεως της Επιτροπής.

79 Βλ., κατ' αναλογία, σημείο 43 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα P. Cruz Villalón στις υποθέσεις ClientEarth κατά Επιτροπής και ClientEarth και PAN Europe κατά EFSA (C-612/13 P και C-615/13 P, EU:C:2015:219), κατά το οποίο «η “έρευνα” κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 δεν πρέπει να συγχέεται με την “επίβλεψη” την οποία αναθέτει γενικώς στην Επιτροπή το άρθρο 17, παράγραφος 1, ΣΕΕ σε σχέση με “την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης”. Υφίσταται, πράγματι, σαφής διαφορά βαθμού μεταξύ της έρευνας στην οποία αναφέρεται το εν λόγω άρθρο του κανονισμού 1049/2001 και των ενεργειών που απαιτούνται, σε επίπεδο πληροφόρησης, προκειμένου η Επιτροπή να μπορεί να επιτελέσει τον ρόλο της ως θεματοφύλακας των Συνθηκών».

80 Βλ. σημείο 19 του υπομνήματος απαντήσεως του Βασιλείου της Σουηδίας, κατά το οποίο «προκειμένου να έχει εφαρμογή η περί εμπιστευτικότητας εξαίρεση που αποβλέπει στην προστασία των σκοπών έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, πρέπει να υπάρχει σύνδεσμος με τη διαπίστωση, εκ μέρους της Επιτροπής, παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης. Η διάκριση αυτή γίνεται προκειμένου να αποκλείονται τα διάφορα προσωρινά μέτρα που λαμβάνονται προληπτικώς από την Επιτροπή».

81 Κατά το Βασίλειο της Σουηδίας, «[δ]εδομένου ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, αφού λάβει την εμπεριστατωμένη γνώμη, οφείλει να ενημερώσει την Επιτροπή για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει κατόπιν της γνώμης αυτής και ότι η Επιτροπή οφείλει να τοποθετηθεί επί των μέτρων αυτών, είναι απολύτως αδύνατον για την Επιτροπή να λάβει, μέσω της γνώμης αυτής, οριστική απόφαση σχετικά με το αν υπήρξε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης».

118. Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι, κατόπιν της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 και, ιδίως, κατόπιν της εκδόσεως εμπειριστατωμένης γνώμης βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, οι τεχνικοί κανόνες που εγκρίνονται μεταγενέστερα μπορούν ενδεχομένως να οδηγήσουν στην κίνηση διαδικασίας λόγω παραβάσεως από την Επιτροπή.

119. Ούτε μπορεί να αντληθεί επιχείρημα από τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής του Νοεμβρίου 2014 σχετικά με τη διαδικασία EU Pilot, προκειμένου να υποστηριχθεί ότι η διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 συνεπάγεται δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

120. Μολονότι είναι αληθές ότι, κατά τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, η διαδικασία EU Pilot δεν μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή όταν κράτος μέλος δεν έχει τηρήσει την υποχρέωσή του να τοποθετηθεί επί της εμπειριστατωμένης γνώμης που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/34 και/ή το κράτος μέλος έχει εγκρίνει τεχνικό κανόνα ασύμβατο προς το δίκαιο της Ένωσης, εντούτοις από τα στοιχεία αυτά δεν μπορεί να συναχθεί ότι στην πραγματικότητα οι δύο διαδικασίες έχουν την ίδια φύση.

121. Ειδικότερα, από το σημείο 1.15 της εκθέσεως της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, το οποίο τιτλοφορείται «Συνέχεια που δόθηκε στη διαδικασία κοινοποίησης», προκύπτει ότι, «[γ]ια όλες τις άλλες περιπτώσεις για τις οποίες οι πιθανές παραβιάσεις της ενωσιακής νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά δεν είχαν αποσαφηνιστεί πλήρως στο πλαίσιο της διαδικασίας της οδηγίας 98/34/EK, η Επιτροπή διεξήγαγε περαιτέρω έρευνες που οδήγησαν, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε διαδικασίες EU Pilot ή σε διαδικασίες επί παραβάσει (άρθρο 258 της ΣΛΕΕ) [...]»⁸².

122. Επομένως, με βάση τα αντιφατικά στοιχεία που παρέχει η ίδια η Επιτροπή σχετικά με την αλληλεπίδραση των δύο αυτών διαδικασιών, το προβαλλόμενο επιχείρημα ότι η διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 και η διαδικασία EU Pilot δεν μπορούν να διαδεχτούν η μία την άλλη δεν αποδεικνύεται.

123. Πρέπει να προστεθεί, συμφώνως προς τις παρατηρήσεις της Δημοκρατίας της Φινλανδίας⁸³, ότι το κράτος μέλος είναι αυτό που οφείλει να κοινοποιήσει τα στοιχεία που μνημονεύονται στην οδηγία 98/34⁸⁴, ενώ στο πλαίσιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως και της διαδικασίας EU Pilot η ανταλλαγή πληροφοριών προκαλείται με πρωτοβουλία της Επιτροπής.

124. Σε κάθε περίπτωση, όπως επισημαίνει η Δημοκρατία της Φινλανδίας, εάν κατόπιν της προληπτικής διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 η Επιτροπή διαθέτει επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το «περιεχόμενο της εθνικής νομοθεσίας πριν από την έκδοση προειδοποιητικής επιστολής [...], το στάδιο EU Pilot μπορεί να παραλειφθεί ως [περιττό και άσκοπο]»⁸⁵. Ωστόσο, μια τέτοια υποθετική περίπτωση, η οποία είναι δυνατόν να προκύψει στο πλαίσιο συγκεκριμένης δικογραφίας ή υποθέσεως, δεν σημαίνει, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζουν η Γαλλική Δημοκρατία και η Επιτροπή, ότι η διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 και η διαδικασία EU Pilot επιδιώκουν παρόμοιους σκοπούς.

125. Κατά συνέπεια, εκτιμώ ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι η διαδικασία που προβλέπει η οδηγία 98/34 δεν συνιστά δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

82 Η υπογράμμιση δική μου.

83 Βλ. σημείο 73 των παρουσών προτάσεων. Βλ., επίσης, σημείο 3, στοιχείο α', των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής του Νοεμβρίου 2014 σχετικά με τη διαδικασία EU Pilot, στο οποίο επεξηγούνται τα κύρια στάδια της διαδικασίας EU Pilot.

84 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο C. Schlyter υπογράμμισε τον πολυμερή χαρακτήρα της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34, ενώ η διαδικασία EU Pilot έχει διμερή χαρακτήρα.

85 Βλ. σημείο 14 του υπομνήματος της Δημοκρατίας της Φινλανδίας προς το υπόμνημα παρεμβάσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας.

126. Επομένως, το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου σκέλους του μοναδικού λόγου αναιρέσεως και επί της διακυβεύσεως του σκοπού της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34

127. Με το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως, η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι, στις σκέψεις 84 έως 88 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε, επικουρικώς, ότι ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η εμπεριστατωμένη γνώμη που διατύπωσε η Επιτροπή εντάσσεται στο πλαίσιο δραστηριότητας έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, η γνωστοποίηση του εγγράφου αυτού δεν θίγει κατ' ανάγκην τον σκοπό της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34.

128. Επομένως, το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως στηρίζεται στην παραδοχή ότι η διαδικασία των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 συνιστά δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

129. Συνεπώς, θα εξετάσω το δεύτερο αυτό σκέλος μόνο για την περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει, αντίθετα προς τις προτάσεις μου επί του πρώτου σκέλους, ότι η επίμαχη διαδικασία συνιστά δραστηριότητα έρευνας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

130. Πρώτον, η Γαλλική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι ο C. Schlyter ουδέποτε προέβαλε, ούτε στην αρχική προσφυγή του ούτε στο υπόμνημά του απαντήσεως ούτε στις παρατηρήσεις του επί των υπομνημάτων των παρεμβαινόντων, το επιχείρημα ότι, σε περίπτωση που η διαδικασία της οδηγίας 98/34 συνιστά δραστηριότητα έρευνας, η γνωστοποίηση του επίμαχου εγγράφου δεν θίγει τον σκοπό αυτής της δραστηριότητας έρευνας. Κατά συνέπεια, η κυβέρνηση αυτή θεωρεί ότι, στο μέτρο που ο λόγος τον οποίο εξέτασε επικουρικώς το Γενικό Δικαστήριο δεν είχε προβληθεί από τον C. Schlyter (προσφεύγοντα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου) και αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της επίμαχης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 84 έως 88 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον εξέτασε αυτεπαγγέλτως τον λόγο αυτόν.

131. Εκτιμώ ότι το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

132. Στη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι «[τ]ο επιχείρημα που προέβαλε η Γαλλική Δημοκρατία στην επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατά το οποίο δεν πρέπει να υποτιμάται ο αποσταθεροποιητικός ρόλος της γνωστοποίησης των ενδεχόμενων αιτιάσεων της Επιτροπής όσον αφορά το κοινοποιηθέν σχέδιο τεχνικού κανόνα πριν δοθεί στο κράτος μέλος η ευκαιρία να απαντήσει σε αυτές, δεν ευσταθεί [...]». Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι «[η] Γαλλική Δημοκρατία δεν διευκρίνισε, ιδίως, ποια αρχή θα αποσταθεροποιούνταν αδικαιολόγητα συνεπεία της γνωστοποίησης της γνώμης της Επιτροπής όσον αφορά τη συμβατότητα σχεδίου τεχνικού κανόνα με ορισμένες πτυχές του δικαίου της Ένωσης»⁸⁶.

133. Εκ των ανωτέρω έπεται ότι, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Γαλλική Δημοκρατία, το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε αυτεπαγγέλτως το επιχείρημα κατά το οποίο η πρόσβαση στην εμπεριστατωμένη γνώμη θα έθιγε τον σκοπό της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34, αλλά απλώς απάντησε στα επιχειρήματα που προβλήθηκαν ενώπιόν του από την ίδια τη Γαλλική Δημοκρατία και την Επιτροπή.

⁸⁶ Βλ., επίσης, σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία «δεν μπορεί να ευδοκιμήσει ούτε το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο η γνωστοποίηση της εκδοθείσας στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 εμπεριστατωμένης γνώμης κατά την περίοδο status quo θα μπορούσε να αποβεί επιζήμια για τις μεταγενέστερες συζητήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών [σημείο 3, ένατο εδάφιο, της (επίμαχης) αποφάσεως], στον βαθμό που η εν λόγω διαδικασία θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά του κοινοποιούντος κράτους μέλους». Υπογραμμίζεται ότι το σημείο 3, ένατο εδάφιο, της επίμαχης αποφάσεως ανήκει στο τμήμα που τιτλοφορείται «Protection of the purpose of Investigations» (Προστασία του σκοπού της δραστηριότητας έρευνας).

134. Δεύτερον, η Γαλλική Δημοκρατία επισημαίνει ότι, στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι σκοπός της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 είναι να προληφθεί η έγκριση από τον εθνικό νομοθέτη τεχνικού κανόνα που δημιουργεί εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή την ελευθερία εγκαταστάσεως των φορέων παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε περιοριστικώς τον σκοπό της διαδικασίας της οδηγίας 98/34.

135. Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, σκοπός της διαδικασίας που προβλέπει η οδηγία 98/34 είναι επίσης να οδηγηθεί το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, μέσω διαλόγου και φιλικής διευθετήσεως με την Επιτροπή, να τροποποιήσει, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο, το σχέδιο εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως, ώστε η εν λόγω ρύθμιση να καταστεί σύμφωνη με τους κανόνες που διέπουν την εσωτερική αγορά. Συνεπώς, η Γαλλική Δημοκρατία φρονεί ότι, πέραν του σκοπού της συμβατότητας των εθνικών κανόνων, η διαδικασία της οδηγίας 98/34 επιδιώκει και σκοπό που σχετίζεται με την ποιότητα του διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Η Γαλλική Δημοκρατία επισημαίνει ότι, στη σκέψη 63 της αποφάσεως της 14ης Νοεμβρίου 2013, LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738), το Δικαστήριο έκρινε ότι η γνωστοποίηση εγγράφων σχετικών με διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο θα ήταν ικανή να αλλοιώσει τη φύση και την εξέλιξη μιας τέτοιας διαδικασίας, δεδομένου ότι, υπό τέτοιες περιστάσεις, θα μπορούσε να καταστεί ακόμα πιο δύσκολη η έναρξη διαδικασίας διαπραγματεύσεως και η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση του δικαίου της Ένωσης και να αποφευχθεί η άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

136. Η Γαλλική Δημοκρατία προσθέτει ότι, όπως προκύπτει από το σημείο 109 των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2009:520), «η προστασία του σκοπού έρευνας καλύπτει και ένα περιθώριο για την απρόσκοπτη διαπραγμάτευση σχετικά με την κατηγορία της παραβίασης του [δικαίου της Ένωσης]. Το περιθώριο αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου το κράτος μέλος και η Επιτροπή να μπορούν να επιχειρήσουν μια συμβιβαστική επίλυση δίχως να δέχονται υπερβολική δημόσια πίεση. Αν κάθε στάδιο μιας διαδικασίας βάσει της αρχής της εκατέρωθεν ακροάσεως διεξήγето δημοσίως, οι πολιτικοί ιθύνοντες λήψεως αποφάσεων θα δίσταζαν να υπαναχωρήσουν από δεδηλωμένες θέσεις τους, γεγονός που ενδεχομένως θα εμπόδιζε εξ αρχής την αναζήτηση μιας συνετής και σύννομης λύσεως της διαφοράς».

137. Κατά τη Γαλλική Δημοκρατία, η επίτευξη φιλικού διακανονισμού μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους πριν από την προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου δικαιολογεί την άρνηση προσβάσεως στα επίμαχα έγγραφα.

138. Ο C. Schlyter φρονεί ότι «το επιχείρημα που προβάλλεται το πρώτον τώρα, σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, σχετικά με την υποτιθέμενη διακύβευση του διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, κατ' επίκληση των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα J. Kokott [στην υπόθεση Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2009:520), είναι απαράδεκτο]. Η Γαλλική Δημοκρατία είχε τη δυνατότητα να προβάλει το επιχείρημά της κατά τα αρχικά στάδια της διαδικασίας. Ο C. Schlyter και το Γενικό Δικαστήριο της ζήτησαν να τεκμηριώσει το επιχείρημα σχετικά με την προβαλλόμενη διακύβευση, αλλά η Γαλλική Δημοκρατία δεν απάντησε και ενέμεινε στη μνεία των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα J. Kokott, χωρίς να εξηγήει τους λόγους για τους οποίους αυτές ασκούν επιρροή στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς».

139. Κατά τον C. Schlyter, ούτε η νομολογία⁸⁷ ούτε η ίδια η οδηγία 98/34 στηρίζουν το επιχείρημα της Γαλλικής Δημοκρατίας κατά το οποίο η οδηγία 98/34 επιδιώκει επίσης, ως διακριτό και αυτοτελή σκοπό, τη βελτίωση του διαλόγου μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Ο ίδιος φρονεί, αφενός, ότι, μολονότι ο διάλογος αυτός ενδέχεται να είναι χρήσιμος για την επίτευξη του σκοπού της οδηγίας 98/34, το στοιχείο αυτό ουδόλως αναιρεί το γεγονός ότι ο απώτερος σκοπός της εν λόγω οδηγίας είναι ένας, ήτοι να διασφαλισθεί η συμμόρφωση των εθνικών τεχνικών κανονιστικών ρυθμίσεων προς το δίκαιο της Ένωσης, και, αφετέρου, ότι το ζήτημα του αν η γνωστοποίηση των εγγράφων δύναται να θίξει τον σκοπό της οδηγίας πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του ανωτέρω σκοπού.

140. Κατά τη γνώμη μου, η ένσταση απαραδέκτου που προβάλλει ο C. Schlyter⁸⁸ πρέπει να απορριφθεί. Πράγματι, από τα σημεία 83 επ. του υπομνήματος παρεμβάσεως της Γαλλικής Δημοκρατίας στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το κράτος μέλος αυτό είχε επικαλεστεί τα εν λόγω επιχειρήματα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου⁸⁹ και δεν τα προβάλλει το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.

141. Όσον αφορά την ουσία, εκτιμώ ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβη σε περιοριστική ερμηνεία του σκοπού της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 και ότι η φιλική διευθέτηση της διαφοράς μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους πριν από την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου δεν δικαιολογεί την άρνηση προσβάσεως στα επίμαχα έγγραφα. Όπως επισήμανα στις προτάσεις μου επί του πρώτου σκέλους του μοναδικού λόγου αναιρέσεως, σκοπός της διαδικασίας που προβλέπεται με τα ανωτέρω άρθρα είναι η πρόληψη και η αποτροπή της εγκρίσεως τεχνικών κανόνων που δημιουργούν εμπόδια στις συναλλαγές. Σε αντίθεση με όσα παρατηρεί η Γαλλική Δημοκρατία, σκοπός της διαδικασίας των άρθρων 8 και 9 της οδηγίας 98/34 δεν είναι η επίτευξη φιλικού διακανονισμού μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους πριν από την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, η γνωστοποίηση της εμπεριστατωμένης γνώμης δεν μπορούσε να θίξει τον σκοπό των εν λόγω άρθρων.

142. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει και το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

143. Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, το οποίο έχει επίσης εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία

⁸⁷ Βλ. αποφάσεις της 8ης Σεπτεμβρίου 2005, *Lidl Italia* (C-303/04, EU:C:2005:528, σκέψη 22)· της 15ης Απριλίου 2010, *Sandström* (C-433/05, EU:C:2010:184, σκέψη 42), καθώς και της 9ης Ιουνίου 2011, *Intercommunale Intermosane και Fédération de l'industrie et du gaz* (C-361/10, EU:C:2011:382, σκέψη 10).

⁸⁸ Βλ. σημείο 138 των παρουσών προτάσεων.

⁸⁹ Βλ. σημεία 83 και 84 του υπομνήματος παρεμβάσεως της Γαλλικής Δημοκρατίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κατά τα οποία, «επομένως, κατά πάγια νομολογία, τα κράτη μέλη δικαιούνται να περιμένουν από την Επιτροπή ότι θα διασφαλίσει την εμπιστευτικότητα των ερευνών που ενδέχεται να οδηγήσουν σε προσφυγή λόγω παραβάσεως [...]. Συναφώς, όπως τόνισε η γενική εισαγγελέας J. Kokott στις προτάσεις της [στην υπόθεση] Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2009:520), η ύπαρξη ενός προστατευόμενου περιθωρίου για την απρόσκοπτη διαπραγμάτευση σχετικά με την κατηγορία της παραβιάσεως του δικαίου της Ένωσης είναι απαραίτητο προκειμένου το οικείο κράτος μέλος και η Επιτροπή να μπορούν να επιχειρήσουν συμβιβαστική επίλυση χωρίς πίεση [...]».

δυνάμει του εν λόγω άρθρου 184, παράγραφος 1, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρενέβησαν στη δίκη φέρουν τα έξοδά τους. Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 4, του ίδιου Κανονισμού, το Δικαστήριο δύναται να αποφασίσει ότι παρεμβαίνων πρωτοδίκως ο οποίος μετέχει στην ανααιρετική διαδικασία φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

144. Κατά την άποψή μου, το σχετικό αίτημα του C. Schlyter πρέπει να γίνει δεκτό και να καταδικαστεί η Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα. Η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Βασίλειο της Σουηδίας, η Τσεχική Δημοκρατία και η Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Πρόταση

145. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναίρεσεως·
- να καταδικάσει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδά της καθώς και στα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο C. Schlyter, και
- η Τσεχική Δημοκρατία, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, το Βασίλειο της Σουηδίας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.